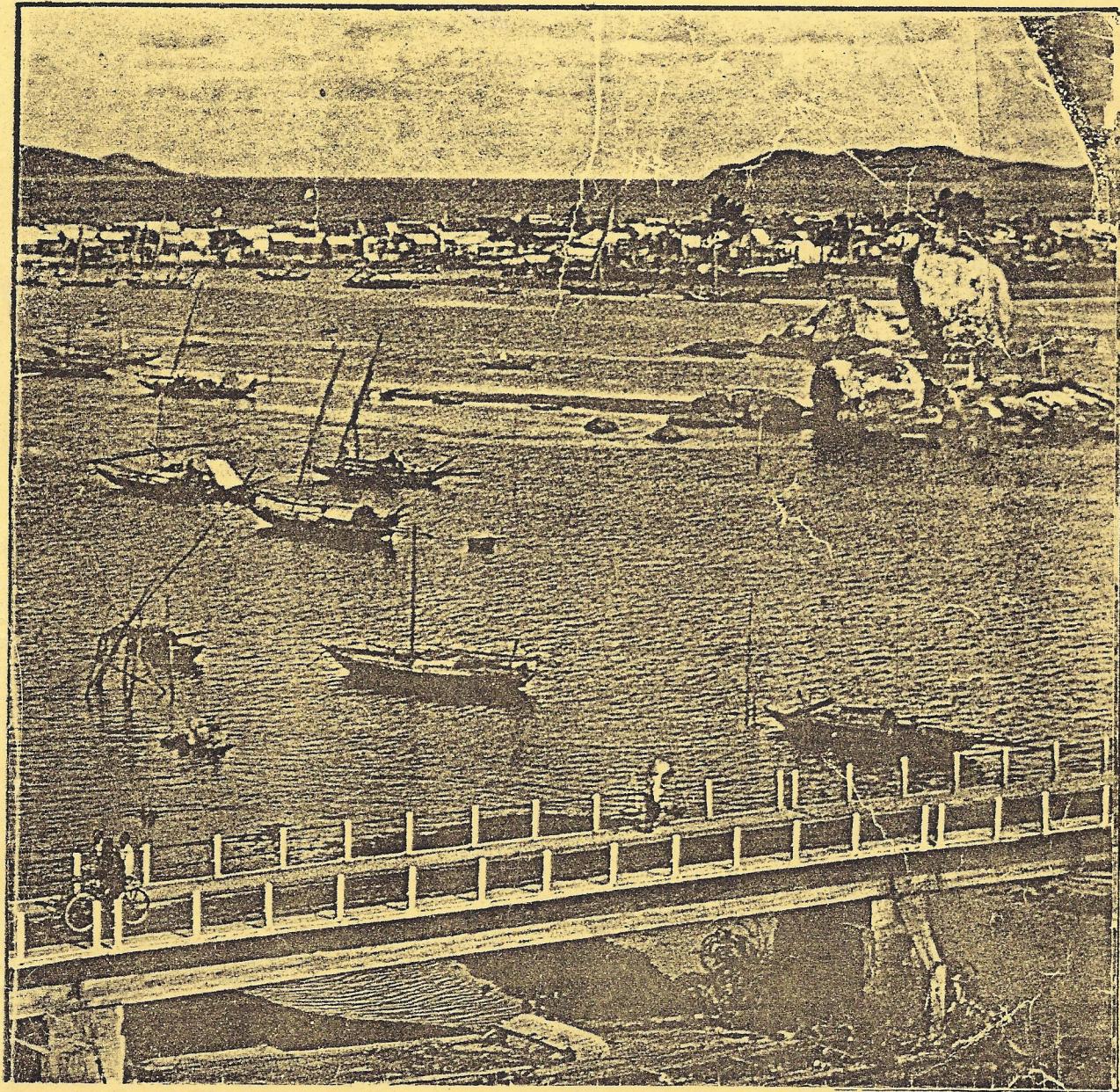

lá thư

^
ai-hữu

CÔNG-CHÁNH

SỐ 16 (THÁNG 4.1980)

NHA-TRANG miền quê hương cát trắng

nhin về QUÊ - HƯƠNG²

Bởi nhớ thương từng đêm trong giấc ngủ

Nơi nương chở vội-vội khoảng tím đam

Biển vô tận mồi mòn hình bóng cù

Em đâu rồi ? Sâu thăm mắt ta sâu.

Từng bước chân lạc loài hồn dã thú

Bên phuông trời quê cũ có mưa ngâu?

Đang say náo mồi em còn đam nụ.

Em về đâu ? Chiều nay em về đâu?

Ta đi rồi từng đêm em có khóc

Khi giật mình tình giác nhí thường nhau?

Hương lũa lạnh u-hoai nhà mái tóc

Nước mắt náo ứt gối có ai lau?

Ta mòn-mồi trông chờ ghen đá độc

Biển mông-mênh xanh thăm có gì đâu?

Thuyền ghé bến cùn uôi pha tiếng khóc

Ta quay về, thui-thủi nén không tan.

Ký niệm náo cõi nguyên trong tâm tưởng

Lời hẹn-hò đoàn tụ thuở chia tay

Hình bóng em nán nán ta nuối-dolor

Đêm tưởng đêm không rười vẫn mềm say.

Ta vẫn tin trong bao la vô lượng

Ngày đó anh yêu gần gũi trong tay

Ta sẽ đi dù muỗi phuông tam hương

Chợ riêng người, hành phúc ta đón xay.

HÀNH THI

(Pulau Bidong 4/79)

nhìn về² QUÊ - HƯƠNG

Bởi nhớ thương từng đêm trong giấc ngủ

Nỗi mong chờ vội - và khoảng từn đài

Biển vô tận mỗi mòn hình bóng cũ

Em đâu rồi ? Sâu thăm mắt ta sâu.

Từng bước chân lạc loài hồn dã thú

Bên phuông trời quê cũ có mưa ngâu?

Dáng cay nồng mồi em cõi đầm nụ.

Em về đâu ? Chiều nay em về đâu?

Ta đi rồi từng đêm em có khóc

Khi giật mình tinh giác' nhớ thương nhau?

Hương lũa lạnh u - hoài nhà mái tóc

Nhóc mắt nồng ất gối có ai lau?

Ta mòn - mồi trông chờ ghen đáy

Biển mênh mông xanh thăm có gì đâu?

Thuyền ghe bên cùm cùi pha tiếng khóc

Ta quay về, thui - thui ném thiòng tau.

Ký niệm nồng cõi nguyên trong tâm hồn

Lời hẹn - hô đoàn tụ Thủ chia tay

Hình bóng em ngàn năm ta nuối - duỗi

Đêm hồn - đêm không rợn vẫn mềm say.

Ta vẫn tin trong bao la vô lượng

Ngày đoàn viên gần gửi trong tầm tay

Ta sẽ đi dù muộn phuông tam hồn

Chơi riêng người, hành phúc ta gấp xép.

HẠNH THI

(Pulau Bidong 4/79)

LÀ THỦ XUÂN
CỔ

PHAN-KHƠI trong LO-AU

3

BẢN PHỤ TRÁCH

"Viết cam nghi" từ nò đã là chủ quan rồi, do đó những sự việc trinh bao sau đây nếu có thiên lệch xin được khien trách để dang vào lá thủ sau.

1- Chuyen ben nha : Tin tức thu luom tu trước den nay cho thay:

- Chua co canh tro to thay, nhan vien to cap chi huy, ban be to nhau trong tap the CC. mac du CS.khuyen khich.
- Chua co mot anh cong-chanh "thuyen nhon" nao than phien su tro mat cua anh em hay nhan-vien thuộc cap.
- Co nhung anh CC. nam tu ba bon nam, CS. bao khai co toi se duoc tha. Cac anh van nhat dinh khong nhan hanh Cong-Chanh la co toi du co tha hay khong cung mac.
- Cac anh em dong lop hang nam tu tap o quan coc Cho-cu Saigon de dua rau mot bua nhô lai "Nguy thoai .... tu-do ay".
- Nhung anh Cong-Chanh (chuyen vien thu thiet) truoc kia duoc biet la "CS. nam vung" nay lai tu te lo lang cho anh em, it nhat cung trong kha nang cua ho. Do la truyen thong cua tap-the Cong-Chanh ma ta phai tu-hao la kho tim duoc o nhung noi khac. Tuy nhien, trong cai xa-hoi ma con phai to cha, vo phai to chong thi truyen thong nay se ton tai duoc bao lau ?

2- Chuyen ben nay :

- Lá thủ Ai-huu hom nay đc 5 tuoi.
- Lá thủ dau tien nhu mot khong-cao vai ba trang voi danh sach vai chuc anh em; lá thủ ky nay day gan 80 trang, danh sach dia-chi tren 250 nguoi.
- Tinh hinh tai chanh troi sut bat thuong, den la thu so 13 la can het. Ông Ta-Huyen viet thu keu goi ung-ho de tiep-tuc cac la thủ ke. Co tren 150 anh dap ung ngay. Mot so khac van tiep tuc.

Trich vai doan trong cac thu ky nay :

- Oi ky nay \$5. vi chua duoc viec lam !
- Tao gui may \$10. thoi; moi toi con .... ngheo lam !
- Day la bai cuatoi xin anh dang vao la thủ neu duoc. Tien ung-ho toi se quay sau khi tai-chanh cho phep.

- Tôi còn thiếu lá thư số... số.... thi đủ bộ. Cho muốn để Photocopy.

Các sự việc trên cho thấy tinh nghĩa keo sơn giữa chúng ta còn manh-liệt và cho tôi nay ai cũng nhận là thù là giấy liên lạc đọc nhất và cần thiết. Tuy nhiên dù vào quá khứ và hiện tại huy-hoang đó mà tin tưởng ở tương lai thì qua là một lầm lạc tai hại (có lẽ chúng ta quá bi-quan vì đã tinh lam một lần như vậy rồi, đến nỗi bỏ nhà bỏ cửa, bỏ cha mẹ anh em, đi bộ vòi nòi xu người).

Do đó chúng tôi xin phân tách các ưu-khuyết điểm đã qua và đề nghị một quan niệm chung đối với lá thư để giữ nó được bền vững.

A- Ưu-khuyết điểm.

- Lá thư không có ban biên-tập nhất định, ai gửi ~~đ~~ đang nay, hay dở cung dang; tin tức không phoi-kiem được. (Tiền đây, xin lỗi về các tin tức sai lạc liên quan đến một số anh em trong các thư vừa qua). Do đó lá thư có thể là ca mot tong-hop Engineering News Record, Playboy, Newweeks ...v...v... Au đó cung là một sắc thái của một giới không the sap vad hang si, nong, cong, thuong, binh hay nghe-si.
- Doc-gia chi thich nhung bai dap ung nhu-cau nhat thoai cua ho. Các bo-lao thich ky-niem xa xưa, chơi chữ ....; Xon xon thich lam an lon chuyen, chanh chanh em, choai choai thi thi cũ, học nghè, lảng nhảng; các ban moi den thi dinh-cu, tim viেc ...v..... Do đó các bài tap luc khong lam daop ưng duoc nhu cầu cua anh em.
- La thu song chet khong ai co mac cam trach nham. Ban phu-trach chi nhận bai, in, gởi đi, tinh so ; nguoi viet thi lam cong chua vi bon-pham tai-chanh da lo day du nhu tat ca moi nguoi (cac anh viet bai deu dong tien tren muc trung binh) ; doc-gia thi quan-niem dong tien mong duoc doc cai gi huu-ich, neu "nhu the nay mai thi: ANH DUONG ANH TOI DUONG TOI VAY".

Các sự-kien ngam ngam trên đây nếu không được nói lên e một vại ~~kết~~ nữa là thù sẽ khong con phuong tiен de hoạt động.

B- Đề nghị.

Về phía doc-gia : Phai xem lá thư như một sợi giay liên lạc tinh thanh giu anh em voi nhau ma thoai. Được danh sach ban be la dang dong tien bat gao roi. Them duoc tin tức ban be cang qui. Các bài phu-hu~~ng~~khac neu khong ngui duoc cung nen (Trang truoc)

QUIÉ-HUỐNG

tan-na D.P.YEN

5

Là người Việt-nam tha huống, chúng ta không bao giờ quên được những ngày tháng lịch-sử, nhưng biến-cố đòn-dập, chớp nhoáng và bi thương đã khiến cho nước ta mất hoàn-toàn vào tay cong-san. Hôm nay chúng ta ôn lại quá khứ đó. Nhưng sự kiện, ngày tháng và những nhận định có thể sai lầm do trí nhớ, tài-liệu và chủ-quan của người viết. Nếu có chỗ nào sai, xin quý A.H. gửi thô cho biết để hiệu chỉnh.

1- Từ Bàn-Mê-Thuột đến Saigon. Ngày 10 tháng 3, Việt-Cộng tập trung quân chung quanh Kontum và Pleiku (nơi đóng quan của bộ chỉ-huy quân-doàn 11) giả vờ sẽ đánh hai tỉnh này. Thật ra chúng tàn-công Bàn-Mê-Thuột, thành-phố khoang 80,000 dân, ở 350 cây-số bắc Saigon và chiếm trọn chỉ trong một đêm (chiến-thuật dién và điêm).

Chiều ngày 14 - 3, Thiếu tú y bay ra Phan-Rang mà không tham-khoa ý kiến các tướng-lãnh khác, gặp tướng Phạm-vân-Phu bàn định rút quân từ Cao-Nguên về duyên-hai để chặn Việt-Cộng nếu chúng tiến về Saigon. Đó là một quyết định lâm-lán và táo-bạo. Đoàn quân bị Việt-Cộng chặn lại trên LTL 7.

Quảng-Trị mất ngày 13 - 9. An-Lộc ngày 20 - 9. Nên nhớ vào năm 1972, mùa He-đò lúa, hai thành-phố này giữ được với một giá rất đắt: hàng ngàn người chết và cả hai thành-phố bị phá-hủy hoàn-toàn dưới đài pháo. Tin đồn khắp nỗi nỗi Mỹ nhuộm đất cho Việt-Cộng theo mệt-udc Paris.

Ngày 26 - 3, Thừa-Thiên với cõi-do Hué thất-thu. Theo lời kê của người di-tản thi Hué bị bỏ ngo. Nhưng thật ra Đại-Tá Nguyễn-Huu-Düé, Tỉnh-Trưởng Thừa-Thiên hôm nay được lệnh chống-cù bằng mọi giá thì hôm sau lại có lệnh rút quân tức khắc. Düé bối-rối, nhảy lên trực-thăng bay vào Đà-Nẵng gặp Trung-Tướng Ngô-Quang-Trưởng, Tủ-lệnh quân-khu 1. Al. Francis cô-ván Mỹ tại Đà-Nẵng vỗ vai Düé bao: "Thừa Đại-Ta, lệnh là lệnh, chúng ta sẽ có dịp gặp lại nhau." Düé rút quân vào Đà-Nẵng bằng đường biển.

Tam-Ký mất vào tay công-quân ngày 24 - 3. Quảng-Ngai ngày 25 - 3 và Đà-Nẵng ngày 29 - 3. Đến đây coi như nửa triệu quân Công-Hoa tan ra với khi-giỏi, phi-cô, xe-tăng và quan-dụng.

Ngày 1 - 4 Qui-Nhơn thất-thu. Ngày 3 - 4 Nha-Trang (Khánh-Hòa) và ngày 4 - 4 Đă-Lat (Tuyên-Đức). Dân Saigon đồn nhau sẽ thay Thiếu; nhưng không có gì xảy ra.

Một đoàn người và xe dài hàng chục cây-số gồm có quân-nhân bồ-nó, công-chúc bồ-sô, thường dân, quân-xa, thiết-giáp, đi xe có, đi bộ có lú-luot nối đuôi nhau

trên Q.L vào Nam tị-nạn. Kinh hoàng : cuộp bóc, ham-hiệp, giết người cuộp cua.
Chui rỗng, lối suối, ra biển, trèo non, mệt, đói và khát, họ vào Saigon tìm mang
sóng. Quá đường tan-rã tung manh.

Thiếu-Lập lập một giới-tuyến kháng-cù để giữ Saigon và miền Nam còn lại. Ngày
đó, nếu Saigon thất thủ về cõi-thu ở Cần-Thơ (Phong-Dinh). Kế-hoạch co-cum này, Thiếu
Lập giao cho một số tướng-lãnh trong đó có Trung-Tướng Nguyễn-Văn-Minh, Trung-Tướng
Trần-Văn-Trung và Đô-Đốc Chung-Tân-Cang. Thế nhưng công-quán tiến quân nhanh hơn
Thiếu-tướng. Ngày 8 - 4, Trung-Uy Nguyễn-Thành-Trung lái A*37 dội bom dinh Độc-Lập
Saigon giặc nghiêm 24 trên 24 trong vài ngày. Tôi có xem một phim tài-liệu của "Xưởng
phim cuan-doi nhan-dan" thấy Nguyễn-Thành-Trung được thăng "quân-ham" (lon) Mai-uy
và đang huấn-luyện phi-cô A*37 cho phi-công Việt-Công. Tài-liệu nói Nguyễn-Thành-
Trung là đảng-viên đảng Lao-Dộng được gài vào không-lực Cộng-Hoa. Nguyễn-Thành-Trung
đi học ở Mỹ và có bằng phi-công phản-lực A*37.

Phan-Bang (Ninh-Thuận), quê của Thiếu thát-thu ngày 16 - 4 và Phan-Thiet (Bình-
Thuận) ngày 19 - 4. Và sau khi thát-sù chống cù mǎnh-liết, dùng bom C.R.U., Xuân-
Lộc (Long-Khánh) vẫn bị bắt vào tay công-quân ngày 20 - 4. Nên nhớ Xuân-Lộc là cửa
ngõ vào Saigon, Thiếu đã hứa chặn quân công-san tại đây, nhưng thát-bại. Không ai
ngạc nhiên, ngày 21 - 4 Thiếu đọc diễn-văn từ chúc tổng-thống, trao quyền lại cho
Trần-Văn-Hưởng. Một phần người dân cung tin như thế, một phần mất hết tinh-thần.
Trước do, Đại-Tu้อง Trần-Thiên-Khiêm, Thu-Tu้อง, đã từ chúc và Thiếu chọn Nguyễn-
Bá-Cẩn, Chủ-Tịch Hả-Viên làm Thu-Tu้อง. Công-quân bao vây Saigon.

2- Tình hình Thủ-Đô. Bay giờ Saigon được bảo vệ với 60,000 quân kè cù quân bờ ngũ vào Nam được trang bị lại, trong khi đó công-quán bao vây bằng một số quan-tường-duong nhưng được tăng thêm càng ngày càng đông.

Chính-phủ Cách-Mạng lâm-thời Miền Nam Việt-Nam (CPCMLTMNVN) yêu-sách Thiệu tú
chúc là 1 điều-khiển để nói chuyện với Saigon. Dân Saigon tin là một chính-quyền
mới gồm những người không liên-hệ với chính-phủ Thiệu, có thể mang lại ngừng chiến.
Người ta chú ý đến Đại-Tướng Dương-Văn-Minh, người có liên-hệ nhiều với lực-luồng
hòa-giai dân-tộc của Trần-Ngọc-Liên, Ngô-Bá-Thanh, ...

Nhưng Trần-Văn-Hưởng không có ý định từ chức. Hướng tuyên-bố sẽ "chiến-dau đến cùng", cho đến lúc nằm xuống của Ông nằm bên cạnh người lính. Hướng tuyên-bố với

các kỳ-giả "Thieu đã ra đi. Thời cổ đã đến với tôi".

Ap-lục mọi phía, quốc-hội lần ngoại-giao Tây-phương nhất là Pháp, ép Huong từ chúc. Nhưng kết ván-dé hiến-phép. Để soa dịu tinh-thé, ngày 24 - 4, Huong đé-nghi Tuong Minh làm Thủ-Tướng, Minh từ chối, về nhà ở số 3 đường Trần-Quý-Cáp, nam đổi thời-cố. Minh tuyên-bô Ông thuộc lục-luồng thứ ba (Thieu thứ nhất, mặt trán thứ 2) sẽ mang lại ngưng bắn. Ông sẽ cù bà luật-sư Nguyễn-Phuoc-Dai di Paris hòa đàm v.v.. Người ủng-hộ Minh mạnh nhất là đại-sứ Pháp Jean-Marie-Merillon, Ông này hứa sẽ là trung gian hòa-giai giữa hai chính-phủ.

Cuộc gặp-gó cuối cùng giữa hai Ông Huong và Minh xảy ra vào ngày 26 - 4, trong nhà cùu-tướng Mai-Huu-Xuan, ngoại-ô Saigon, nhưng không đạt được một kết quả nào. Trong lúc đó, mọi người đều tin là nếu không có thương-thuyết, Saigon sẽ là một biến-máu. Cung ngay, luồng-viên quốc-hội họp suốt 10 tiếng để bàn về sự hợp hiến-bàn giao chức vụ Tổng-Thống để có cò-sở nói chuyện với CPCMLTMVN. Trong lúc đó ở trại Davis, nằm trong căn-cùu không-quân Tân-Sơn-Nhứt, 200 lính công-san đang chờ giải-phóng Saigon. Theo hiệp-ước Paris, họ đến trại Davis ngày 30-1-73. O đây Thủ-Tướng-Võ-Dong-Giang hép báo tuyên-truyền hàng tuần khi V.C. chiếm Xuân-Lộc và sửa soạn tên-công Biên-Hoà và Saigon; Giang nhận được mật điện của bộ chỉ-huy cộng-quân nói là không thể cứu các đồng-chí ra khỏi T.S.N. được vì sợ lô-bí mật kế-hoạch tan-công Saigon. Mật điện báo Giang phải dáo hầm để tránh đạn pháo vào T.S.N. và viết "chúc các đồng-chí may mắn. Hẹn gặp nhau ở Saigon".

Lực-luồng giải-phóng miền Nam do Thủ-Tướng Trần-Văn-Trà chỉ-huy dưới sự chỉ-đạo của quan-uy trung-uồng tại Hanoi, Bộ chính-trị trung-uồng Đảng cũ Đại-Tướng Văn-Tiên-Dung và Lê-Duc-Tho vào Nam. Trước khi về Nam, Tho nói với Bang "nếu không giải-phóng được miền nam, tôi sẽ không trở về Hanoi nữa". Đinh-Duc-Thien tổng-chi-huy về hau-cán (tiếp-liệu).

Ngày 19 - 4, "chiến-dịch Hồ-Chi-Minh vi-dai" truyền di trong công-quán dùi cát-mát ngù "Khi tre bị chém, một cơn gió nhẹ đủ làm cho tre gãy đổ". Văn-kien chiến dịch ký bởi Văn-Tiên-Dung (bi-danh Anh-Tuân) và Phạm-Hùng (anh Bay) chính-uy chiến dịch.

Bay giờ Saigon bị cô-lap. Không có lối ra vào Saigon. Không ai còn di dạo đường Tú-Do. Trên các neo duong, xe Honda và xe chở hàng, xe ba-gát tấp nập, voi vâ. Họ cố gắng rời khỏi Saigon, tìm một nơi kiêng-cô, an-toàn để trú ẩn tránh đạn. Họ tìm

đến nhà bà con kién-có hòn, đi mua gạo, cá khô, nước mắm tích-trù chờ đợi biển-có đến. Tất cả đều lo lắng và sợ-hãi, như sợ mót trái đạn rocket rớt ngay trên đầu mình.

Chiều tối ngày 27/4, bốn trai đạn hoa-tiễn rớt vào Saigon. Một quả mài nha khacle-san Majestic làm 1 người chết, 3 trái khác rớt trên đường Phan-Chu-Trinh, làm cho Trần-Văn-Hưởng hoảng-hốt. Hưởng ~~tham~~ khao ý kien rớt gỏi thò cho chu-tich thường-viên Trần-Văn-Lâm : "Lương vien cần họp để chọn người tin nhiệm càng sớm càng tốt. Tôi sẽ trao quyền Tổng-Thống."

Ngày 27/4 lúc 8.45, mặc dù không đủ tucuso, luong vien quoc-hoi họp lần cuối cùng trong lịch-sử. Chu-tich thường-viên Trần-Văn-Lâm tuyên-bố : "Để tái lập hòa-bình cho Việt-Nam, ai băng lồng Tổng-Thống, Trần-Văn-Hưởng trao quyền Tổng-Thống lại cho Đại-Tướng Dương-Văn-Minh ?" Tất cả dỗ tay, Minh sẽ nhậm chức Tổng-Thống ngày hôm sau.

PHẦN KHỞI ... (tiếp theo)

xí-xoa kho. Không phải 9 bo làm 10 mà 5 hay 3 cũng phải bô làm 10 mới được. Khi thay không còn thích là thủ nữa; chỉ cần viết một bài cho là thủ là doi y ngay. "Viet thủ cho em là yêm ngay mà !"

Về phan viet-gia : Phai công nhận "Viet-gia" là những người hy sinh nhiều nhất và người yêu lý-tưởng nhất của là thủ. Trong khi nguyệt-liêm vẫn đóng đều nhau ai, con người viet bài, mua tem gửi .... có khi bài lại không được đăng ! Khi đặt but viết một đề tài ai cũng nghĩ là bài minh ít nhất được 50% anh em đọc, nhưng phan dong quen là anh em đây gồm từ Cú già 90 tuổi đến anh mới ra trường 1975 chưa đầy 30 tuổi (đó là chưa nói các bà xã và con em của họ); với những nhu-cau, sở-thích khác biệt nhau rất xa.

Về phan ban bien-tap : Cần đảm giam thiêu các bài có tính cách giai-trí cho một số ít người, gia tăng các bài có ích lợi thiết thực (mỗi kỳ được 1 bài có ích cho 1 người là kê như thành công rồi); Chap nhận là thủ ít trang, chap nhận bị che trách.

Một điểm chung cho tất cả chúng ta là ai cũng phải tự cảm thấy có trách nhiệm với sự sống con của là thủ, không thể nói nó chết là tại "máy anh" hay "May Cha".

Mô : - Là thủ về đến bến nhà.

- Ban bè Công-Chánh bên nhà viết bài đăng vào là thủ kể.

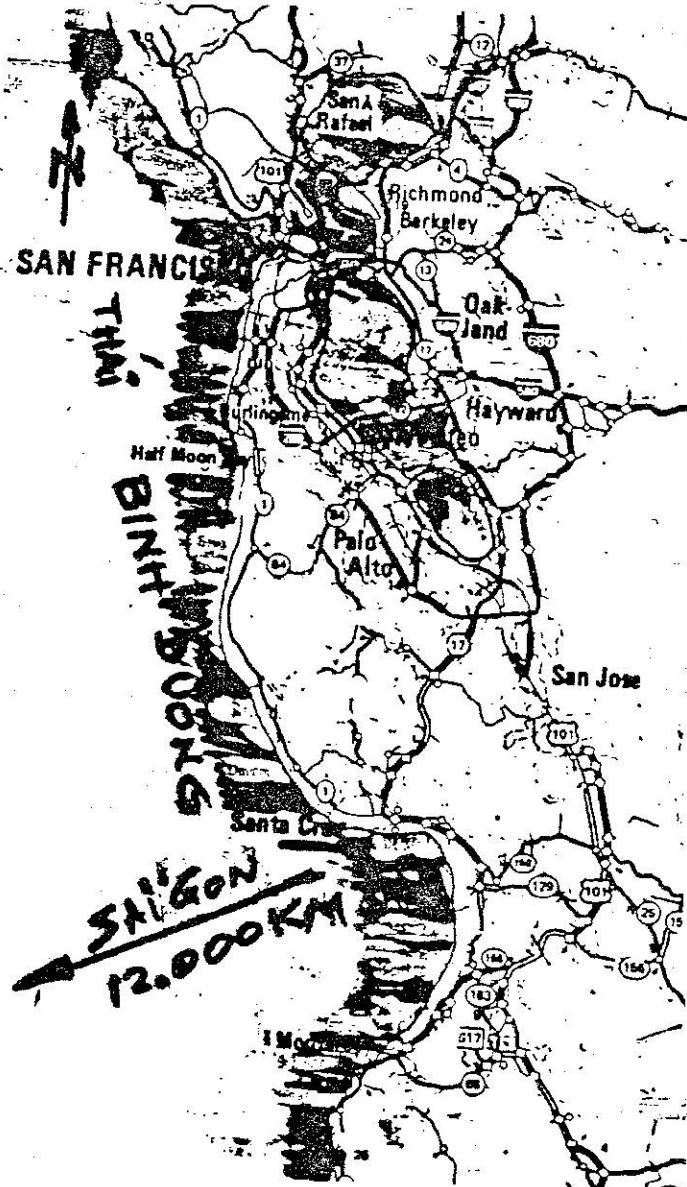

San Francisco Bay

"¹ NON BẤT CÀO, THỦY BẤT THẨM"

Các bạn có ý định về CALIFORNIA tìm vong hay lú chỉ cùi chui một chuyến trong mùa Hè này, xin giới-thiệu quê-hương của ....con tôi " SAN FRANCISCO - BAY "

SAN FRANCISCO đã được mô-tả trong hàng ngàn cuốn sách. Tôi xin mô-tả lại đây dưới mắt một Công-Chánh di-cùi đã sống nơi đây gần 5 năm.

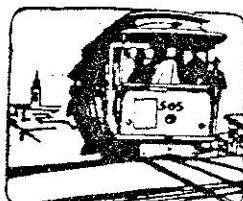

- SAN FRANCISCO : đây là tổng-hợp Saigon, Cholon, Khánh-Hội, ĐàLạt. Cây-cối ít, nhà trọt trời nhiều, xe điện xưa (như ở Saigon 1940) vẫn chạy bên cạnh xe Metro tối-tàn (BART), xe buýt v....v.... Khu nhà ở xưa và đất (\$130,000. trở lên), có khu túa như Gatinat, Majestic, Caravelle, có khu ống-dốc có 15% - 20%, lái xe mà tim nhảy thót ra ngoài, có chỗ bán đồ của Hippy. Bãi biển người tám

SAN FRANCISCO - BAY AREA là một vùng đồng dân-cù (3 triệu) có vào khoảng 20.000 người VIỆT, bao bọc bởi một eo biển án thông với Thái Bình-Dương xuyên qua cầu GOLDEN GATE. Dân hồn-tap, kỹ-nghệ nhiều, việc làm nhiều, thất-nghiệp đồng. Khi-hậu thay đổi từ city này qua city khác một cách rõ-rệt và thích thú: ám lạnh khác nhau 10 - 20 độ F., có city sa-mù có city lại quang đãng, có city gió nhiều có city ám áp.

SAN FRANCISCO - SAN JOSE : 1 giờ lái xe.

SAN JOSE - MONTEREY : 1 giờ lái xe.

đồng ngheet, Cảnh-Binh giũ trật-tự phai dung ngua de' đi. CHINATOWN là cả một CHÙLÒN với đường Đồng-Khánh, đèn nấm ngon, tuu-lâu Ngoc-Lan-Bình, Bát-Đát, Mỹ-Lê-Hoa. Có tiệm thịt quay Xǎo-Ich, có cỗm Siu-Siu, có mì "lác-cáć"; có tiệm thuoc tàu, thay ngồi bắt mạch; tiệm bán tranh-ảnh, câu-doi, đầu lèn, bánh Trung-Thu, bánh hủ-tiú, tau-vi-yêu, hột vịt muối, rùa, gà, vịt sông (tiểu-canh) Rap xi-né với Lý-tiêu-Long, Đô-Long Y-Thiên, Hồng-Thát-Công .....

* EMBARCADERO (PIER 43) là cả một Cầu Ông-Lãnh và Cầu Mục; bên lề đường không biết bao nhiêu là hàng bán cá của luoc săn, có thể mua rồi ngồi ở băng vệ đường mà ăn ngay đó. Canh khoai mỏ nau với con vẹp \$1. một chén vừa đi vừa húp, Có tiệm bán đủ thứ vỏ sò, vòng đeo cổ băng vỏ ốc, san-hô ... y như Cầu Ông-Nha-Trang.

* MARKET STREET là trung-tâm của sụ buôn-bán; mỗi giờ ăn trưa thì đủ cổ hàng người, đủ màu da, ăn mặc lung tung. Nơi này 2 gã hippies thổi kèn, nơi kia một bà đàn harpe, chỗ nọ một anh da màu đúng giờ hình nôm để xin tiền; lại có các ông giang đao giang lỏn tiếng cho người qua đường; Người đi xin thì ngồi bên cạnh con chó với cái Radio FM.

Một giờ khuya mon ăn súp "si-noa", 2 giờ khuya mua bánh mì Pháp mới ra lò vẫn có. Giờ đây có thêm quán ăn Việt-Nam, quán Phở đặc-biệt v...v..

* BROADWAY thi cũng giống như Broadway của các thành-phố khác trên đất Mỹ. Cũng các em hành-hiệp kiêm khách, cũng móc túi, cướp, đánh lòn đánh lạo .... trai đa trai gái đa dâm. Tuy nhiên những chỗ như vậy mới là những chỗ buôn-bán phon-thinh, nhà cửa đưọc giá, việc làm nhiều và cần nên đến xem.

Một cầu tàu Golden Gate ta có thể đi câu cua, đứng trên cầu tàu, liêng lưỡi cua xuống rồi rút lên, chân không lồi nước mà 2 giờ với 5 lưỡi cua có thể bắt đưọc 400 con.

Không tuyêt nhuhung gió lạnh quanh năm. Thường phai mặc veston di dạo phố.

KROUTSHEW nói thành phố mà ông thích nhất khi di Mỹ là San Francisco. Du-khách Nhất thích nhất là ghe San Francisco.

Người Tau sanh đe tại đây không có đặc-tính nha-nhẫn của người Tau Chợ-lớn hay Hồng-Kông, Đài-Loan. Một ngđì Tau nhận xét nhu sau: Aô di có tinh trang này là vì nguồn gốc của họ là những người qua đây làm phu xây cát dường sắt từ hàng trăm năm trước, do đó chỉ hồn nô-lê một chút thôi.

- DALY CITY. Đi làm San Francisco rất tiện. Nhiều Phi-Luật-Tân ở. Sa-mù quanh năm. Mở cửa sổ sa-mù bay vào nhà. Khi-hậu như Pleiku (Em DALY mà đó môi hóng...) quanh năm mua Đồng không trồng rau được....) Rất hợp cho bạn nào thích làm thơ.

- SAN MATEO. Kỳ-nghệ ít, buôn-bán phồn-thịnh. Khu nhà ở khang-trang, tiện việc di-chuyển. Nhà trung bình phải trên \$150,000. Có khu như Đàlat với đồi, núi, thung; có khu như Mac-Dinh-Chi, Công-Lý. Khi-hậu ám-ap. Cầu San Mateo - Hayward băng ngang vũng-biển nhìn túa như cầu Nha-Trang.

- HILLSBORO, PALO ALTO. Vùng gia-cú của các nhà triều-phú (my-kim) là cả một thiên-dâng hả-giới. Tuy không phải là vùng của ta nhưng cũng nên đi qua cho biết.

- OAKLAND. Là một vùng rộng lớn, hòn-dòn, hàng xuống ít, việc lâm tạm bờ lái vật thi-nhiêu, sanh són-tiên, nhà cửa cũ kỹ dẽ thuê, giá rẻ, thức ăn rẻ, tiện cho người mới đến nhưng không tiện cho nhà có con gái đồng hay muôn định-cú lâu dài. Người da trắng và da vàng ít. Vẫn có một vài vùng nhỏ ở Oakland túa như Đàlat, giá nhà từ \$150,000. trở lên, cảnh vật không khác Hillsboro, Palo-Alto. Khu dân-sinh bán quán áo cũ, ngã ba chúa Ia, ngã năm chuông chó, ngã tư chuông bò, Kim-Chung, Đại-Thê-Giới đều có cả. Mỗi ngày sông \$1. dollar cũng được mải ngay sông \$1000. cũng được.

- HAYWARD, FREMONT. Khu mồi, nhà rẻ (\$80,000. trở len) dề sông, thuận tiện đi San Francisco, San Jose. Cầu Dumbarton cũ (cầu mồi đang được xây) túa như cầu Bach-Hồ, Hué; hai bên cầu cảnh không khác nào Ba-Ngoi, Trại Cá; với ruộng muối, đồi trọc; thịnh thoang có những khói ống do túa như tháp Chàm miền Trung, nhìn ra "Bay" mở ngay Chợ Hồng-Nga trở về phục quốc. NEWARK là trung-tâm bảo-vệ thú vật của Bay Area; hàng ngày có từ 150,000 đến 250,000 chim ở; có độ 150 loại tát ca.

- SAN JOSE. Trung-tâm điện-tử thế-giới với IBM, GE., Fairchild, General Motor... Thành phố rộng mênh mông, người Việt nhiều, nhà mồi giá rẻ. 90% dân Việt ta sống nghê electronic tại đây.: "VI DAU CHONG TACH (Technician) JO LY (Assembly); LÀM CÙNG MỘT SHIFT CÒN GI SUỐNG HƠN." Electronic assembly rất hợp với các bà, học Color Code, học hanh vài ngày là đi làm được, lương lúc đầu nhỏ, sau lên.

Electronic technician thi cả một "Range"; từ người mới biết OHM'S LAW đến một thi rớt Kỳ-Sử. Có thể học tắt, có thể học tại những trường tú chuyên môn từ 6 đến 9 tháng; hoặc 2 năm; có thể học tại College lấy AA degree (2 năm). Xem báo San Jose Mercury News thì thấy rõ như câu electronic technician tại đây.

Tiệm ăn, tiệm tạp-hóa Việt-Nam rất nhiều. Xin kể những món thuận-túy Việt-Nam tại một tiệm tạp-hóa Việt-Nam : Nem, chả lụa, chả quế, bánh tráng, bánh đà, lá chuối, bắc-ha, khoai mỏ, khoai tǔ, rau húng, rau dăm, tau ô, dấp cá, lá lốt, mắm tôm, mắm lóc, mắm sắt, khô lóc, khô tra, cá lóc, cá trê, măng tre, chuối lùa, chuối cau, cu riềng, mắm sò huyết, mè, rau om, cát hiêm, xả, bánh cuộn, bánh đót, mít non, chuối sống, khẽ, bắp chuối, chuối khô, mè xứng, huyết heo, bò khô, đu-đu, cà cuống, nghệ, bột đồ bánh xèo, bột sắn dây, gạo nang-huống, gạo nanh chồn, tam, nếp than.... Thật là thiên đàng của các bà nội-trò (Đề-nghi các bà xúi ông don về đây ồ cho vui).

Hàng đêm thi phong trà Việt-Nam với Pham-Duy và các nghệ-sĩ danh tiếng, có khi có đến cả 200 người ngồi nghe : cà-phê phin, bánh croissant Givral, với giọng ca

giêu-luyện của Julie Quang : " làm sao giết được người .... trong mộng ". Đó là chưa kể thịnh thoảng có những tổ-chức ca-nhạc lớn với hàng ngàn Việt-Nam duy

- MONTEREY, CARMEL - Đường dọc biển tên Monterey tựa như Lăng-Cô, đèo Hai-Vàn.

Carmel là một khu phố nhỏ chanh khác náo đường Lê-Lợi, Tự-Đô. Không có những Department store mènh mông như các bà Mỹ Sears, Macy's mà là những tiệm nhỏ, mặt tiền hì thuộc ngang cùng FAHYUE bán đủ cổ, cũng phòng triển-lãm tranh, tiệm ăn sáng Phạm-Thị-Truoc, tiệm bán bánh Pháp Givral, quầy bán cartes postales, sách vở lặt-vặt bên lề đường; tiệm may nho-nhỏ, tiệm giấy Lê-Thánh-Tôn, quán cà-phê với ghế đá bên lề đường..... Dân Mỹ mà được hương tuân trắng-mặt nở đây thì sướng lắm rồi. Hàng năm vào tháng 9 có thể thấy cá-ông di dọc theo đây.

- MARIN COUNTY . Là giồng ngù của Bay Area, cảnh vật như Blao và Dalat. Nhà đặt và đẹp. Hai vợ chồng đều có việc ở San Francisco thì ở đây là nhất.

- HALF MOON BAY . Bai sau của Vung-Tâ. Bai tắm ít, cát không trắng, cảnh-vật đẹp, cây cối nhiều; từ San Mateo qua Half Moon Bay dường như Dalat, với hồ Than-Thở, Hồ-Xuân-Huống, với chỗ vuông bán trái cây, rau cai và đặc biệt có những chỗ tắm của những kè muôn trồ vé với thủy-tổ của loài người. Cố đi nhau dem theo ông-dom!

- Kiếm mua hoặc nhờ bạn bè gửi cho báo San Francisco Chronicle ngày Chủ-Nhật và tờ San José Mercury thứ Bay và Chủ-Nhật để .... săn JOB.
- Nhà ở thuận tiện nhất là San José nếu Bà Xã chui vào nghề electronic. Ở tại đây, đi 1 giờ có thể đến núi cao, rừng Redwood sâu thẳm, bờ biển Thái-Bình-Dương, San Francisco ăn đồ Tàu, đi 2 giờ có tuyết để xem vườn nho, thử rượu miễn phí YOSEMITE hùng vĩ danh-tiếng thế-giới, suối nước nóng NAPA ...v...v..
- Đóng đất ? Ngày kia, tôi đang ngồi đọc sách trong buồng, nghe chén đua khua rộn-rãng sôi bắp, tôi nghĩ là có đóng đất nên với bao con chạy xem việc gì xảy ra. Con tôi trả vào nói : " Mẹ hỏi tại sao vai áo Ba có dính cái gi... do đó ?" Tôi nghĩ thêm : "Đóng đất lo ....một, chờ vụ này lo ... muối." -

LÊNGOC DỊP

CHUYỆN TÌU NGƯỜI LỚN

NGƯỜI LA

Trong số báo Time tháng 2/80, bọn Mỹ chung nó bắn đèn vân để Sex Fantazia. Anh chàng văn sĩ kiêm xã hội học nói rằng:

" Rất nhiều các bà Mỹ, mong rằng được một thằng đúc rửa, giặt vò cửa, họa da, trói tay họ lại (với một khăn lụa mè..), bit mặt họ lại với một khăn nhung, rồi hiếp họ nhẹ nhẹ, nhiều lần, giờ này qua giờ khác.", và anh chàng này nói rằng các bà Mỹ này cho rằng sự " khoái " của họ chỉ thua việc làm tình do một người tình "kín" của họ làm họ mà thôi.

Sau khi xuất bản sự nghiên cứu này thì một anh chàng xã hội khác cho rằng, anh này nói chưa đúng vì sex fantazia là một sự mô típ của rất nhiều các bà xôn xôn Mỹ, và cái khoái chàng thua một cái khoái nào (second to none).

Anh chàng này cung lại nói : đã nói dân bà Mỹ thì phải nói đến dân ông Mỹ. Dân ông Mỹ không muốn chơi các bà yếu ớt, nghĩa là không ô_át (aggressive), và nếu bọn chúng mà được các bà hiếp thi sex fantazia mới là tốt bức cao.

Mấy tháng Việt tán ngẫu cho rằng đó là sex america chứ sex fantazia cái quái gì, vì các cha cung sẽ là dân Mỹ nay mai, mà thân thể yêu ôm thế này mà bị các bà Mỹ hiếp thi chí có chết thật hay là chết ngạt đi hàng tuần chứ còn biết cái khoái gì nữa mà fantazia.

AHCC CAO-BOI TX. HỌP MẶT

Đoàn-Ký-Tương

Được sự khích-lè của ANH-EM CÔNG-CHANH CALI, nhóm CÔNG-CHANH nǚ CAO-BOI TEXAS HOUSTON đã chính-thúq thành-lập HỘI AI-HƯU. Vày xin trân-trọng bao-cáo để toan-thé ĐẠI GIA-DÌNH CÔNG-CHANH nǚ chầu bốn biển được rõ.

I/ Số Hội-Viên CC: 8 Mồng. Với dây-du Gia-Phả như sau:

- LE-VAN-THONG: 4543 Bissonet #4 -Bellaire Houston, TX 77401. Phone: 713-668-8651.
- NGUYEN-QUY-HAO: 2302F W.ALABAMA Houston, TX 77098 .Phone: 713-524-2530.
- NGUYEN-QUOC-DONG: 2106 Deerhurst Houston, TX 77088 .Phone: 713-448-4691.
- DOAN-KY-TUONG: 6140 Glenmont #5 Houston, TX 77081 .Phone: 713-995-1397.
- HA-THUC-TAM: 1803 Lavonia Pasadena Houston, TX 77502 .Phone: 713-473-1010.
- NGUYEN-HAI-BANG: (Em ruột bạn DONG): Dia-chi nhủ trên. .Phone: 713-473-3010.
- PHAN-QUANG-NAM: (Hiền đang o-cung nha voi bạn TAM): .Phone: 713-499-1373.
- HO-TAN-DUC: 343 Oakdale Dr. Staffort Houston, TX 77477, .Phone: 713-499-1373.

Ghi-Chu: Số ANH-EM qua Meo năm 1975: 4 và gồm: THÔNG-HAO-DONG-BANG.

4 Trú cõn lai thuộc loại vuốt biển nam 79 và 80.

2/ Ngày họp-mặt: a/ Lần thứ nhất ra mắt: Chu-nhát 27/1/1980 lục 4 giờ chiều tai nhà ban DONG, cùu trào vùng Houston.

Số người tham dự chỉ vón-ven 6 Mồng, vì lúc ấy chưa có 2 Tay Anh-Chi NAM và ĐỨC.

b/ Lần họp mặt thứ hai: Chu-nhát 24/2/1980 lục 5 giờ chiều tai nhà ban TAM, người cùu NUI NGÙ SÔNG HƯƠNG.

Số người tham dự: đây cùu 8 Mồng với toan bộ vò con.

3/ Nội-dung buổi họp: Với tu-cách Thủ-ky, phiến họp, tôi xin ghi tóm-luộc nhung y-kien va de-nghi, de toan-thé cac ANH-CHI AHCC duoc ro va gop y.

31/ Định-ky cac buoi hop mat: LTAHCC moi nam ra 4 so. (Tinh 3 tháng se co 1 tap bao. Do do AHCC HOUTON se gap mat toi-thieu 3 thang I lan. Ngay hop se duoc an-dinh truoc ngay phat-hanh bao I thang, muc-dich de sau khi hop, ta co tai-liêu viet bai gdi cho BAN PHU-TRACH O CALI. kip pho-bien.

Ghi-chu: Tuy-nhien cung se co nhung phién họp bat-thuong (nhd ta trieu-tap ngay 24/2/1980 yua qua) vi co them cac Mồng CC vuot bien vua den HOUSTON. Viec lam nay rat dang duoc khich-le vi ANH-EM CC se co dip han-huyen sau hon 4 nam troi xa cach-Hoi tham tin-tuc VN- va nhât là de huong-dan cho cac ban mdi cong-viec lam an, hoc-hanh vv... Tinh CC nhó the ma tham-thiet man-nóng gióng nhd thuở ban đầu: BOI TA MOI GAP NHAU ... (Phai khong, thua ban AI-VAN gop trai, gop y).

32/ Dia-diêm họp-mặt: Lần-luot se duoc to-chuc tai nha moi AI-HƯU CAO-BOI TX. (Theo thu-tu từ Bắc xuông Nam và từ Đông sang Tây) de chung ta co dip vieng tham moi gia-dinh. Dieu nay doi voi young Houston cung de vi Anh-Em tuong-troi 6 khong xa nhau may (Xa nhât khoan 30 phút lái xe thôi).

33/ Phan-nhiệm: Ban HAO: Con người vui-ve, hoat-dong, an noi co duyên, mat nhin tinh-tu (Lam cho cac Nu, Gao-Boi My, den co, trang co, phai luy mang can cau) duoc giao phan-vu: TONG-QUAT-PHOI HOP voi Anh-Em-Dinh ngay hop Gib-giao Dia-diêm vv...

Ban TUONG: (tác lả tôi đây) Khi con ô VN khong duoc cac Dong chi cho, vào biẹp-che-khong duoc vao cong-doan XHCN-khong duoc phat the cap-cuoc-Bi khem nha 2 lan-Trinh-dien, hoc-tap 2 lan, bi duoi ve vi thiieu tieu-chuyen - Qua đây rat them cai mon Co-Tay nhung so My la danh phai an Co-Tay vay.. duoc Anh-Em giao lam thủ-ky, co gi bac nay, de ba-con duoc ro.

34/ Viet bai givi Ban Bien-Tap: Cac AHCC duoc nhac-nhở viet bai givi CALI.

35/ Giup-dđ ANH-EM CC moi den Houston; 4 Mồng vuot-bien ; TAM-TUONG-NAM-DUC da duoc cac ban cùu-trào, HAO-DONG-THONG-BANG huong-dan:

- Tim Job-Xin hoc-bong-chi-dan viéc hoc-hanh - Sao-dich van bang-giay-tovv.
- Ghi-chu: Rieng cac Ba Xa moi qua, cung duoc cac chi huong-dan lam cac mon an thuan tuy VN nhu: Pho, bo, banh cuon gio cho quay, thịt dong. Mới kẽ cõi máy mon mà đa thay them qua cõi thô-matk.

36/ Một số đề-nghi với cab AHCC năm chau: Mỗi lần fat-hanh LTAHCC, ban PHU-TRACH nên cập-nhát dia-chi va can nhât là: GIẤY-DƯ SỐ DIỄN-THOẠI để chúng ta tiện liên-lac vđi nhau.

- Ngoài ra xin thông bao: AHCC TX, rât chiu choi và quý khách, và nhât là khach CC. Do đó, nếu co' vi nào, co' dip muon ghe tham Houston, dat la que nguo; ma' kholi bi bo' ngo, xin vui long cam dien-thoai goi so: 713-524-2530 thi se duoc vua y ngay. Nay, Ban Tiep-Tan Cao-Bồi TX. co' khac, cac ban chiu chua?!

4/ Cam-nghi cua riengtoi: Ngày đầu, tien den Houston, chinh nhô LTAHCC ma' toi da bat duoc lien-lac, ngay voi tat ca cac Anh-Em, CC VN, Nghe, lai giuong noi tieng, cuoi cua may thang ban cu' ma' toi cam thay than-thiet tinh AHCC. That the?

Đóng CONG-CHANH' là đường VINH-QUANG nang tinh AI-HUU.

Không giuong nhu đường Bac di (tuc la' đường BI-BAT...). Phai khong thua cac DÔNG-CHÍ?

- Trong nhom AHCC Houston, Anh HAO la' nguoi hang-hai, hoat dong phat. Trong boc dau kho-khan, Anh HAO da' tich-cuc hoat dong va ket-quá rat tot dep. Do la' mot kiem son dang duoc ghi nhahn.

- AHCC Houston cung khong quen bua "NHAU" than-mat tai nha ban DONG trong dip gap nhau lan dau tien vao ngay 27/1/1980. Anh-Em ngoi lai-rai, chuyen-tro nhu phao no'.

- Va' trong buoi hop mat lan 2 tai nha ban TAM, bau khong-khi lai cang than-mat hon vi le' co' các "NANG" ma li... Moi Chang AHCC dung canh Nang (tuc Ba Xa) de' gidi-thieu voi Ba con. Ban HAO thich qua da teu nhn sau:

" THAT LA MAY BA MAY-MAN LAM DAY (xin noi giuong Bac moi dung).

KHONG BIET TU MAY KIEP MOI GAP DUOC BON NAY...

O VN. CC. DA QUY ROI, MA QUA CAI XU CO-HOA MAY NO LAI, CANG QUY HON VI CUA HIEM MA LI... NHU TAE THI MAY BA NEN KHEO GIU-GIN BO, CHAM-SOC NO (Nh. Bac Ho bao, phai giu-gin nhu, con nguoi, ay ma...) LO SAY RA LA MY DEN, MY TRANG NO CHOP NGAY (Xin nhen rieng: nhât la' may ten nha L.T. Trang tuy nhn con nhung hanh dung ngon, tay tro co hang-ten AI-VAN lai thuoc loai Su: Den ngay 3 Võ Ra Khong Dem, thi lai cang phai qui hon,

- Tay TUONG lai tiep ldi: Ta co' cau: An oom Tau, lay ve' Nhât, o' nha Tay nhung moa thay bon minh: Qua Xu Meo ma an duoc to pho tai-

O' nha Apartment I bed-room (Cang nho cang tot)

Va nhât la' co' co' vo VN. thi that la' nhat tren doi ...

(Còn khoai hñn am hiêng doi cho)

Cac Ba nghe qua, chiu qua. The la' gia-dinh CC.lai tren thuuan doi hoa ..vo ra khói tinh phai khong ban VAN?...

THU.TIN: - Quy anh co tin ve gia-dinh. NGUYEN THAI HAI DUONG BAO TOAN

(Can cu hang khong) da' roi kholi VN. cach nay 8 thang, xin cho toi biet.

(Le-ngoc-Diep, 8181 Fairway Ct; Newark, CA. 94560)

- CALI co' 2 H.N.T. Anh Ha-nhu-Tuong S.F.O. xin dinh chanh nhu vay.

- De tiet kiem, chi co' cac anh moi den (chua nhan duoc LTCC. lan nao) moi duoc la thu 16 voi day du danh sach anh em. Cac anh em cu' chi duoc tan thay doi dia chi thoii.

- Gui tien ung-ho ma khong thay len bang phong than, xin gui ban sao "cancelled check" de tien vies phoi kiem (in phia truoc lan phia sau check de biet ai da lanh).

- Anh DAO- TRONG- CUONG. So vang la khi-gidi vat hieu luc. Dang tim cac so LTCC. bo tuc de .... phong than khi can.

HÀNG - THẦN LỐ - LÁO

(TIẾP THÊO) NGUYỄN THIẾP

Ngay đầu tiên được đưa đến "trại học tập cải-tạo" Long-Thanh, anh em thuộc thành phần "Nguy quyền" phải nhìn doi hồn 24 tiếng đồng-hồ. Cảm chiêu ngày hôm trước ăn lục 5 giờ (Ăn mót đĩa cỗ nhỏ, ai ăn mạnh thì chẳng thèm-tháp gì với cái dạ-day). Đến khoảng 8 hay 9 giờ đêm dậy nhà tôi ở mỗi được phát cỗm. Một giờ cần xé cỗm nhão như cháo được anh em mang về để bên hành-lang, chưa tổ-chức đàng-hoàng, nên mạnh ai nấy súc. Chén chúc hỗn-loạn, múa tạt ào-ào, nhiều anh uột-át, tay cầm cục cỗm vừa chạy vừa ăn ngon lành. Cỗm chia không dù, năm bảy chục anh chậm chân và ít ưa chén lán phải nhìn doi hôm đó. Một anh bạn cho tôi cục kẹo bao ngâm cho đỡ doi. Tôi năm dài theo lời YOGA để cho thân-thể hoàn-toàn nghỉ ngơi. Nhiều đạo-sĩ năm theo lời này có thể nhìn doi được rất lâu. Bên cạnh tôi, một ông nguyên là một vị tôi cao trong ngành tú-pháp, đang hỏi người bạn tại sao tổ-chức đồ thề, để cho nhiều người nhìn doi một cách vo-ly. Bên ngoài mưa thét, gió gào. Cửa sổ không cánh, nước tạt tung tung. Đám người thất-thể bụng doi nằm sấp llop trên nệm nha, nam san-sat nhau. Cay đang trước cuộc biến-dâu. Đa số im lặng, mặt thảm buồn, vắng tranh ủu-tù. Đám trẻ tuổi cung da doi qua, hết khóc-hai đua giòn.

Lao-dong vinh-quang.

Bài học đầu tiên được giày, bài học không lỗi, lao-dòng là vinh-quang. Chung tôi được lệnh đồ một căn nhà ton, lạy ton và gỗ làm lại một căn nhà kho và nhà tắm ở vị-trí khác. Lệnh của cán-bộ ban xuống cho trưởng-day (trưởng-day nhà cũng là "nguy cải-tạo"). Anh em không có một dụng-cụ nào cả. Không kim, không búa, không xà-beng. Hồi trưởng-day, trưởng-day cũng lắc đầu. Bàn tản mải, anh em đi nhặt đá làm búa gỗ cho tôn bung ra, gỗ được máy cây đà gỗ đục, dùng nó để đánh bung các mói nối khác. Chỉ một lúc sau căn nhà biến mất, để còn lại một đóng gó, một đóng tôn. Khó nhất là máy mói nối bằng bù-lon. Anh em áp nhau bẻ, vẩn 2 cây gỗ, đèn bung bù-lon. Phá thi

dé, làm lại mồi khó. Gỗ, tốn được tha tới vị-trí mồi. Anh em bàn cãi lung tung. Nhưng với hai bàn tay không, không kem, không búa, không đinh, không cửa xuong lầm sao mà dùng nhà. Cuối cùng công-tác được phân-phối. Một số dùng tay bẻ tén và xếp lại thành mieng mong, có mũi nhọn để dão lõi chôn cốt. Một số khác kiếm 2 cây bù-lon cột lại theo hình chữ V này và nhỏ đinh. Các khác dùng đá đập chia đinh thang lại. May anh khác có sáng-khiển, bẻ tén thành lá, dùng cây đinh đục cho một cạnh thành đam nhọn làm của gỗ. Anh em buồn quá nên hết buồn, đâm ra téu, chọc ghẹo nhau, đùa giỡn. Rồi nhà cũng được dùng đăng hoàng. Buổi chiều làm xong, anh em tự thán phục minh vó cùng. Tay không mà cung gỗ nhà làm nhà đăng hoàng.

Hôm sau được lệnh làm đất để trồng trọt. Cũng với 2 bàn tay không. Chẳng có cuộc xem gì ca. Nhiều anh bàn nhau dùng tay cao nhủ mèo cao đất. Cố cao lút hàng. Việc đầu tiên là nhỏ co. Cố cao, nhổ đèn nồi hai bàn tay rướm máu. Nhỏ xong kể thi cầm cây gỗ nhọn, kê cầm cây đinh, kê cầm miếng mảnh chai mà cao xói. Đất đói sỏi đá cũng ngắt. Nhủ làm chuyền khói-hai. Cuối cùng anh em lấy tốn lớp nhà, đập phẳng, bẻ cong làm luối xuong, tra cán gỗ bằng cách đóng đinh. Miếng đất hoang được soi thành vòng và đất được đánh tối ra. Cũng nhỏ đó sau này anh em có thêm được miếng rau để ăn dặm thêm cho đỡ đói lồng.

Văn-minh của thời-đai.

Xã-hội chủ-nghĩa không để cho một cái gì lãng-phí cả. Bởi vậy làm hầm phân ту-hoại là pha-hoại tài-sản của nhân-dân. Phân phải được dùng lại để bon cây. Nhưng hầm phân có gác cây ngang bên trên, ngồi tha thú thừa hàng ngày xuông. Mỗi lần phân rớt xuông là ruồi xanh ruồi đen bay lên tú tán, tha hồ chung đậu vào đậu vào mòng. Nếu có trán mưa thì khổ hòn, bên dưới lồng-bồng, nó văng lên cả lưng cả đầu. Đi tiêu xong cả giờ sau còn nghe mùi trong quần áo, trên da thịt. Khi 3,000. cai-tạo-viên đã làm đầy các hầm tiêu bởi bon-phân hàng ngày đối với thàn-the, thì dam can-bô thay các hầm tiêu đó là cả đóng tiền, quy lâm. Một ngày trời rất đẹp, đam cai-tạo được lệnh xuống xúc các chất cẩn bã đó lên để bon rau. Lệnh ban ra. Anh em dộn da gà. Phán người chất hầm ca nấm bay tháng được khơi lén, ai mà đủ can-dam vực tay xuong mực. Nhưng phải

làm. Anh em chia phán rất đều, mỗi người mày chuyên, không ai thoát. Chỉ có anh trưởng-ty canh-nóng Hầu-Nghĩa cũ được báu làm "chu-trí" và kiém-soat việc khai thác phán là thoát canh mục phán, không hiểu sao phán xanh ngát như "sưởng sa" và dẻo keo như hắc-in. Mục lén tung thùng, bỏ vào gánh khiêng đi. Đem đi u đê mày ngay sau bối ra, đưa tay vọc hòa cùng đất đã được tối vụn. Rồi trong rau cai, rau muong. Phán người là một thứ quý báu của xã-hội chủ-nghĩa. Không biết Cộng-Sản nó muốn làm nhục anh em hay nó cho rằng đi hot phán là quang-vinh thực sự? Khi nhìn những bậc trưởng-thượng ngày trước, tay vục trong hò phán xanh ròn, mặt nhăn-nhó, gánh thùng phán mùi xí-ue toả ra, đàn ruồi chạy theo, chúng có cảm thấy hả dạ hay không? Con anh em "Nguy" thì cam chịu, cẩn răng chịu, không cần phải tủi thân hay uất-hận. Phán từ đây đầu quan ngại. Bài học bóc phán này còn âm hưởng mãi trong những ngày còn lại. Anh em bao nhau "Bóc c.... còn được thì làm việc gì mà chẳng được."

Âm no hạnh-phúc.

Trong trại cai-tạo, chúng dây răng nhở đang công-sản lãnh-dao tài tình, nên các anh được ăn nc hanh-phúc. Anh em tú-nhan gát gù khen phai. Ở trong trại cai-tạo nhiều anh em cảm thay đổi triền-miên. Cái đổi nó ám-anh. Thêm một cúc duong. Thêm kính khung, Một anh nguyên làm giám đốc ở bộ tài-chánh, trong một sang chū-nhất đẹp trói, nói với các bạn bè : Uống mì sao bóng nhiên trên trời rót xuống cho mọi đứa một chén chè, ăn xong năm phút sau trời sắp để chét cả lùi cùng man-nguyên. Nói xong anh và bạn bè hit-hà hit-hà. Nhiều anh tổ-chức buổi tiệc hầm-thụ. Bạn bè nếm quanh nhau mặt lai, nghe một anh kể các thúc ăn, nào là mùi hành tiêu thơm ngát, mồ hôi ngay, ngâm vào miệng ngọt lim.....kể từ món này qua món khác. Anh em nếm tuồng-tuồng đang ăn uống thực sự. Khi tỉnh giấc "Nam Kha" thì cũng xem mình như đã ăn thực sự. Buổi sáng ngủ dậy, nhiều anh khoe là đêm qua được đi ăn tiệc, ngọt quá, nhớ một giấc mộng ma có thể vui được cả ngày. Một anh có cục duong tan, mỗi ngày đem ra gặm một chút rồi đem cát đi. Thời duong tan lớn bằng ba ngón tay mà ăn cả mấy tuần chưa hết. Một lần, ngày 1/9 của công-sản, chúng ha heo cho anh em ăn. Nghe mà khiếp. Buổi sáng tiêng heo kêu sau khu hâu-cán, anh em cười vui. Buổi trưa có thịt heo ăn. Mỗi anh

tìm được một con nhô bằng cây tăm diêm quét nâu lán trong canh bì ngo. Kết anh bao rằng dùng nuốt, ngâm mà nghe mùi vị. Một người khác đề-nghi kiểm soi chỉ cột vào miếng thịt, nuốt vào rồi kéo ra, cù nuốt, kéo, nuốt, kéo mai đến khi nào ôn thi thoái, xem như đã ăn một bùa thịt heo đã đổi. Bên dưới nhà gần công, may anh bắt cọc bò trong hố trong, nuôi cho lớn để ăn.

Tren khoang đất có mọc um-tùm phia bên hông, ngày ngày thấy vị được-si già, ti-phu Saigon đi tìm cây cỏ. Cây gì ăn được óng hái về luộc ăn đỡ đói. Nhìn vị được-si già, đang tiêu-tuy, mặc xà-lon bẩn ngầu, lung thung, áo lá rách lỗ-lỗ ngà mầu đất, trông như một vị tiên đeo xuồng trần-gian đang đi tìm thuốc trường-sinh.... Một ti-phu khác, một thời xa xưa từng là "Nhứt phám triều-dinh", xin được một miếng cùm chay an ngon lành với đôi mắt rực rỡ của một người được hương một hạnh-phúc lớn. Một anh giám-dốc, thay mót đám cùm đó bén hè nhà bếp, voi và hót vào ca, đem rửa và gạn cho sạch sẽ. Chay vào hòn-hồ khoe với bạn bè : "Này, ngon chưa ? Được một phần tư chén chù ít sao. Hi hi, hi hi." Một anh bạn cũng làm chung ở TCPTGS, cho tôi may muống nước rau muong luộc, anh ưu-ai bảo :"Uống đi. Bó lăm. Uống cho eo súc. Hồi nay mua thay toa óm lăm đó". Một lần, may ông bác-sĩ nguyên là giám-dốc các bệnh-viện cũ, ru nhau đi chổi quanh hò rác, thấy đuôi cù-cải và đuôi cà-rốt, bèn nhặt đuôi đem về rửa got, làm dưa chua ngâm trong máy chai lọ nhỏ-nhỏ. Máy tên cán-bô biết được, đem ra chui bời om-xom, nghe đâu có anh phải làm tờ kiém-thảo. Chuyện am-no thì viết chẳng bao giờ hết. Thé-tham lăm.

Viết nhật-ky trong tù.

Nhưng khi trải qua nhiều nói dăng-cay, người ta muốn ghi lại để nhớ, để con cháu ngay sau đọc lầm kinh-nghiêm. Trong tù, nhiều người bí-mật viết nhật-ky. Nhưng người khen thì biết rằng không điện gì làm công việc nguy-hiểm đó. Tuy nhiên, có nhiều người quyết viết. Công-san nó cung biết. Lâu lâu chúng đi lục sách vỏ, khám hành-ly, đọc tung câu tung chữ mà tu-nhân đã ghi lại. Một ông già, thanh minh óm-yếu, hom-hem. Đêm nào vào mùng cũng âm thầm khóc rầm-rut. Tôi năm cách ông một người, chỉ cách chúng 7 tac be ngang (3 inches). Đêm đêm nghe tiếng khóc nho-nho và tiếng khít

mũi. Có đêm 3 giờ sáng dậy đi tiểu, thấy ông ngồi bên vỉa hè khóc. Thấy có bóng người ông số hai quay về nói nằm ngủ. Một lần công-san xét tập của toàn dây nhà, xét được trong cuốn tạp ghi chí chít bài học chính-trị của ông già có một câu "Đêm qua nằm mõ thấy ông bà về đèn minh ra khỏi nôi tối tam nay, khi giật mình giật sơ len mặt thay lè uột đam ma". Cán-bó bắt ông làm tờ kiểm-thảo ca-tuân, làm đi làm lại mãi. Ông già cẳng sờ khiếp. Trong lần xét này, một anh bị bắt được cuốn nhật-ký. Tui can bộ họp toàn thể tu-nhan lại, và chúng chu-toa, bắt anh em đọc nhật-ký lên, đọc tung trang và anh em phe-bình tung điểm mot. Tất nhiên nhật-ký thì chỉ viết sự-thực, chỉ viết cảm nghĩ trung thực nhất. Những sự-thực là cái khôn nan nhất cho tui công-san. Trước hai trăm tù, cuốn nhật-ký được đọc lên, tác-gia cuốn nhật-ký mặt xám như chi, mỗi đọc được một phần ba trang thì tác-gia bat ngửa ra bát tinh nhán-sú. Anh em vừa thường, vừa cảm, vừa số.

Ngay ve.

Ai cũng mong cho ngay chóng tắt đêm mau sáng, để được về. Đã ba tuần trong trại Mau thát. Còn một tuần nữa mới chán một tháng. Một tuần nữa lâu quá. Bay ngay thát quá dài đối với tâm trạng chung của anh em. Bay ngay nữa, anh em đoán, chắc họ cho học rút rời ve. Ba tuần qua chẳng thấy học hành gì, chỉ thấy đi lao-dòng, đào đất, rào hàng rào kẽm gai, dấp đường, cuốc đất ...v...v... anh em bảo rằng họ sẽ cho về sớm trước một tuần, còn bài học thì phát về nhà đọc, bối ai cũng có trình độ học vấn cao. Ngày sau ngày. Đến đêm 13/7. Đã dung một tháng. Nhiều anh tin-tưởng "Cách-Mạng trước sau nhù mót". Chắc chắn đêm nay xe đến cho ve. Đêm đó, hảu nhù cà ba ngàn người trong trại cai-tạo đều không ngủ, có thức để lắng tai nghe tiếng xe, tiếng nổ máy của đoàn xe đến cho anh em ve với ve với con, ve với căn nhà êm ám, có giường nệm, có nước tắm có cơm ăn, có tú-dợ, có giấc ngủ thoai-mai. Anh em thức, thức đến 12 giờ, 1 giờ, hai giờ... thức đến sáng. Buổi sáng thấy anh em mặt mũi bõ-phở. Anh em bao nhau, chắc chưa thuê được xe, thế nào chiều nay xe cũng đến. Đa số anh em đều có tin nhủ vầy. Đến 14/7 anh em cũng thức trắng đêm. Chẳng có gì ca. Anh em bảo rằng, 15/7 mới dung một tháng. Thế nào đêm nay cũng có xe đến. Tôi nghe nhiều người quả-quyết. Rất ít người mặt tin-tưởng. Đến 15/7, một đêm im lặng, không một tiếng xe. Buổi sáng tôi

thực đây thay mặt mũi anh em càng bô-phê hơn. Nhiều người vẫn còn tin tưởng rằng, chắc con mèt lý-do nào đó bắt kha-khang. Có tin loan từ đâu đó, tuần sau anh em mới được về. Nhiều anh thất-vọng chờ rằng một tuần nữa thì lâu qua. Có anh buồn như muốn khóc. Một số anh em khác ra xem thiên-văn, thấy các vị sao đang chéch anh sang về hướng tây (hướng Saigon). Thế nào cũng được về nói trong ba hôm mà thôi.

Anh em phan-khói và tin tưởng vô cùng. Nhóm thiên-văn này ngày nào cũng đưa ra một tin dây hứa hẹn. Ngày về lui xa dần xa dần. Nhưng tuyết-vọng qua anh em có tin tưởng, chờ nhóm thiên-văn là những tay kỳ tài biết được ván-mệnh của van-vát....

Đêm đêm tiếng tắc-kè vọng lại lúc 9 giờ. Tiếng kêu khàn-khan vọng rất rõ trên dời cao : "Tắc-kè. Ưc ưc ưc, tắc-kè, tắc-kè...." Anh em diễn âm là "Sấp vé, ú ú ú, sấp vé". Tiếng tắc-kè làm anh em hy-vọng. Sau lâu quá không thấy được vé, anh em diễn âm "Cóc vé, ú ú, cóc vé, cóc vé" hay là "dέch vé, ú ú, déch vé, déch vé". Rồi ngày tháng trôi qua, Những tin đồn cũ mai mai tung ra là thủ Bay tối sẽ được vé. Dù đã mất niềm tin, nhưng nhiều anh cũng có đánh lừa mình, đưa ra rất nhiều lý-do rất chính-dang, nhiều lập-luận rất vững chắc, để kết luận rằng sẽ được vé trong tuần tới.

Một lần tối nói với đám bạn bè ở TCPTGC rằng, tối chuẩn bị cho gia-dinh trong 6 tháng. Tối uộc chừng 6 tháng thì được vé. Anh em giận tối, chửi tối nhù tát nước. Bao rằng toa không tin-tuong ở cách-mạng, quá lầm ở đây chung tháng ruồi là cung. Tôi phải xin lỗi anh em. Bây giờ nhiều anh em vẫn còn đi cai-tạo ở núi rừng Việt-Bắc. Nghỉ đến mà thường cho nhau. Rồi một tin khác loan ra làm nhiều anh em rau thóit. Một cán-bô đại gai tiết-lộ cho các chị bên trại giam nữ rằng, có lẽ một tháng nữa mới được vé. Nhiều chị ôm mặt khóc vui; "Trời ơi, thế là chán 2 tháng học-tập cai-tạo ư ! Sao lâu quá vậy ? Làm sao chịu nổi ! Các con tôi ở nhà ai lo ? Các anh bên trại nam thất-vọng. Nhiều anh bảo rằng đừng nghe dân bà, họ hay nói áu. Làm gì mà học-tập đến 2 tháng ?

Phải chăng chúng ta mắt nước, một phần lớn là vì làm chính-trị mà quá ngây-thô, trong khi kẻ thù của chúng ta gian-mạnh lát lỏng, qui-khóc thán-sau.

Sau này, anh em đặt những câu thơ để điều nhau :

"Khi di vò mồi mang báu."

"Bao giờ cọc săn nó hoa."

Về nhà con đã bạc đầu như cha."

Bà Đen hết đà thì ta mồi về."

x x

CHUYỆN VUI (DỊCH THUẬT)

- 1- Cù Tỷ (học lón tú) ngồi hàng giỗ không nghĩ ra
hỗn một câu nào cho bài luận ngày mai: "Tại
sao trồ phải yêu mến miếc Nga Sô?" Hó nay ra
v-khiên đi hỏi người lớn xem sao.
Mè nó: "Tao ghét lắm, tao không ưa tụi đó!"
Cha nó: "Tao có biết xú đó ở đâu đâu. Rõ, có cho
tao hột cám mành áo nào đâu mà bảo tao thích?"
Câu rõ, anh nó cung trả lời tưởng tự:
Cù Tỷ mừng qua, viết vồn-vén được một câu:
"Con phải yêu miếc Nga Sô vì...không ai yêu nó cả!"

- 2- Một phóng-viên Mỹ ghé một quán nhỏ ở một quốc-
gia Đông Âu. Thấy một cụ già khuya rủi thịt
dày ban ăn phè-phòn mời hỏi:
"Bao lâu cụ mới ăn được phu vầy một lần?",
"Mỗi ngày đó ông ơi! Cung nhớ trời, tôi có
hai tháng con chi-hiệu mới được phu vầy!"
"Thì thi hai, anh ày làm nghề gì?"
"Nghề-ngông-gi ông ơi! Một tháng thi phu thô mộc
còn một tháng thi phu khuôn vạc!"
Anh phóng-viên lắc Giây ra viết phân-xet của mình
về cái "lao-lêu của tuyênl-truyền tu-bản". Cụ
già, lại cần hỏi phu anh phóng-viên: "Anh là
phóng-viên Mỹ phai không?"
Anh phóng-viên nhẹn là phai thi cụ già nói tiếp:
"Có cách nào anh giúp tôi một thông hành để qua
Mỹ được không? Mười mấy năm rồi tôi không gặp hai
tháng con tôi, Tôi nhớ tụi nó lắm!"

XIN ĐỌC CHO

Hỏi : SAO LT. KHÔNG CÓ ĐỒNG GIỎ ĐỂ CẶP AI-HƯỚNG MỚI THOẠT C.S.?

TRẢ LỜI: 1- ĐỊA CHỈ CÁC ANH ẤY ĐƯỢC GHI TRONG BẢN ĐỊA CHỈ CHUNG
CỦA AI-HƯỚU.

2- NGƯỜI NÀO CUNG TRANG TAY CÁ. NGƯỜI CÓ GIA ĐÌNH ĐỒNG
ĐÁNG CỦU-TRO HƠN; NGƯỜI ĐI MỘT MINH ĐÁNG THƯỞNG HƠN.

3- NGƯỜI LÀM VIỆC LÂU NĂM HAY Ở CHỨC VỤ CAO, QUEN BIẾT NHIỀU,
ĐƯỢC ANH EM ĐẶC-BIỆT CỦU-TRO HƠN NGƯỜI KHÁC. CÓ NÊN KHÔNG?

4- ĐỂ TRÁNH CẶC BẤT-TIỀN CÁ NHÂN, LÀ THỦ CHÍ PHÒ-BIỀN
TÌNH-CẢNH VÀ NHU-CẦU KHI ĐƯỢC CẶC ĐƯỜNG-SỰ YÊN-CẨU.

TRƯỜNG CÔNG-CHÁNH HỘI XƯA

(Thuật theo thô Cù CHU-VĂN-MÃU, học trường Công-Chánh khóa 1913-1915 hiện ở 23202 Dolores St., Carson CA. 90745. Cù là người rất sôi-sáng với L.T.C.C.)

- Thoát kỳ thủy, sở Lục-Lộ có nhu cầu cần tuyển vài người thủ-ký và hoa-viên số so một vài món toán để vẽ câu-công bằng bút chì để cho họa đồ phóng lên giấy bóng đèn đi chụp lên giấy có thuốc nhũ ta chụp và rửa hình vậy. Sau đó, Mr SEGAS một Ky-sử có sáng-khiển lập ra trường Công-Chánh (TCC). Trường Công-Chánh bắt đầu từ năm 1909, lúc đầu là một cơ-quan riêng của sở lục-lộ tức là không thuộc vào Nhà Học-Chính.

- Có cấp bằng gì mới được thi vào trường Công-Chánh ?

Ngày xưa người có văn-bằng rất ít, chỉ có đến "Diplôme d'etudes complémentaires" học 4 năm ở trường Bưởi ra (trường Bưởi là con đê của College des Interprètes ở ngoại bờ sông trước). Mai đến năm 1916-1917 mới có lác-dáć vài người Việt-Nam do Tu-Tài thi ở trường Pháp (Lycee Albert Saraut). Do đó những người có Diplôme thi được tuyển vào học khoi thi. Những người không có văn-bằng thì phải qua một kỳ thi tuyển.

- Học-bóng luồng-phản ra sao ?

Ngày xưa đậu Diplôme làm thủ-ký tập-sû hay giáo-học luồng 25\$ mỗi tháng lúc mới vào hành nghề (starting salary). Sinh-viên TCC được coi là thủ-ký hạng tử luồng 30\$ mỗi tháng. Sau một năm học phải thi lên năm thứ hai, đậu thi kê thủ-ký hạng ba luồng 35\$/ tháng. Sau 2 năm học, tốt-nghiệp Agent Technique du second degré luồng 45\$/ tháng. Lát lâu sau lại có mở khóa thi Agent technique du 1er degré luồng 66\$60 / tháng.

- Université Indochinoise và Trường C.C liên quan ra sao ?

Tình trạng tuyển sinh-viên như nói trên kéo dài đến khoảng 1928 hay 1929 (Cù nhớ

không rõ). Sau đó Université Indochinoise được mở ra, các sinh-viên có diplôme hay Baccalaureat mới được vào học. Thoát tiến Université chỉ có được, thuốc, thư-y và công-chánh, mai vê sau này mới có trường thương-mại, canh-nóng, dæc-diễn. Thực-dân Pháp không muốn cho "indigène" ta giữ chức "conducteur" hay "Ingénieur" như họ nên chỉ cho ta chức Agent technique hay Agent Voyer mà thôi.

Trường Kỹ-sư Công-Chánh chỉ được lập sau ngày V.N ta duối được thực-dân Pháp khi đế-nhi thế-chiến châm dut.

- Mọi năm có bao nhiêu người thi, lấy mấy người, chi phí ra sao ?

Mỗi khoa tuyển không nhất định bao nhiêu người, tùy nhu-cầu công-chánh. Số thi sinh thay đổi vào khoảng 20 đến 30 người. Thi không chi phí chi ca. Chỉ có những người ở xa Hanoi, không họ-hàng bạn bè gì ở Hanoi thì phải trả học thi cũng tốn kém.

- Thành phần học-viên các miền Trung, Nam, Bắc ra sao ?

Theo thủ túc nhiều : Bắc rời đến Nam, Trung ít nhất.

- Các môn học có gì ? Nghe nói có dây cuối ngừa nữa ?

Các môn học chép y theo chương-trình của Pháp. Không có dây cuối ngừa.

- Ra trường được bổ-nhiệm ra sao ?

Có người làm việc tại V.N, có người được bổ-nhiệm đi Miền, Lào. Có người di làm ở các nhà buôn nhù hàng đường, hàng xi-măng, hàng dệt vải.

- Xin Cu cho biết đời khoa-bang của Cu.

Tôi học ở TCC Hanoi, khóa 1913-1915, ngay ấy mỗi khóa học có 2 năm. Sau mai 16 năm sau mới mở thêm lớp Cao-Đẳng Công-Chánh. Năm ấy tôi đã 39 tuổi, lại đi học một năm nữa để thi vào ngạch Agent Voyer. Chính-phủ Pháp khi bấy giờ muốn kìm dân V.N cho nên không cho sinh-viên V.N chức Ingénieur hay là chức Conducteur. Họ bàn cãi mới lập ra chức Agent Voyer.

Mãi sau đế-nhi thế-chiến, họ mới cho sinh-viên V.N học và thi Ingénieur Indochinois và Ingénieur local à titre français. Lúc bấy giờ, năm 1948, tôi đã 56 tuổi, sắp đến tuổi về hưu-trí, tôi mới thi Ingénieur local à titre français và đó, được bổ ngay

vào titre Ingenieur de 2ème classe, luồng tuồng duòng với luồng Agent Voyer de classe exceptinnelle của tôi, mà không phải leo từ Ingénieur stagiaire de 4ème cla. trò lên.

Tôi là Agent Voyer cho đến năm 1952, thi vào ngạch Kỹ-Sư Pháp Đồng-Duong (Ingenieur des Travaux Publics de l'Indochine (à titre de Francais). Tổng-sứ tại Cambodge hói còn Pháp thuộc. Luồng của tôi chính-phủ Pháp trả bằng tiền Francs cho đến khi về huù-trí thì cung Chính-phủ Pháp trả tiền huù-trí cho đến năm 1960 (năm này đã lâu tôi không nhớ rõ) thi Tổng-Trưởng Tài-Chánh Pháp cho là các người Viet-Nam, Cao-Mien và Lào là công-dân của các nước độc-lập, thi không theo luật-lé của Pháp nữa, vì le áy, Ông ta ra nghị-dinh là luồng huù-trí của những cùu chiến-si Việt-Nam cung của các công-chúc hối huù sẽ không được theo luật-lé Pháp mà linh huù-trí hàng thang. Tiền huù-trí của những người này thi phải chính họ di lãnh, chủ chinh-phủ Pháp không nhận vò con của người huồng huù-bóng. Nếu người huồng huù-bóng mà chết trước ngày 31 tháng 12 thi mất tiền huù-trí trong năm áy chủ chinh-phủ Pháp không biết vò con người chết là ai. Một cách ăn cuộp trắng tròn của thúc-dân cũ. Hoặc họ đánh đổi tiền huù-trí hàng năm với một số tiền bằng giá tiền 5 năm huù-trí một lần. Nhận thấy cách trao trả của Pháp, cha biết sau này họ còn thay đổi gì nữa hay không, tôi linh hán một lúc 5 năm huù-trí cho yên phản, nhất là ngày áy tôi đã 68 tuổi, cha trắc gi thô được đến 5 năm nữa, cũng là một lý-do khiến tôi linh huù-trí non. Biết đâu là tôi còn được huồng phục thô đến bảy giờ đã 88 tuổi, mà nhỏ phục-duc to-phiên tôi vẫn khỏe mạnh. Hiện tôi có 14 người con (3 trai và 11 gái) với một đàn cháu nòi ngoại trên 30 người. Các con của tôi hiện làm Chủ các hàng buôn, hoặc là Bác-Sĩ, Kỹ-Sư, có mấy đứa cháu nòi cũng làm Kỹ-Sư, làm Giáo-Sư Đại-Học, còn đang bị kẹt ở Việt-Nam. Thường ngày tôi cũng muốn cho các cháu được sang Mỹ sum họp với tôi, nhưng chưa lo làm sao được. Lãm lúc tôi cũng nhỏ các con và cháu lắm.

- Hát có-dấu ra sao ?

Trước đê-nhi the-chiến là thời kỳ cực thịnh của nền văn-hoa Việt-Nam. Văn-gia xuất hiện đồng đáo nhât và đã công-hiến cho Quốc-Gia một kho tàng văn chuồng quý giá

ma chung ta thừa huống. Ngày nay các báo chí vẫn thường xuyên đăng tai thỏ tiến chiến để đọc-giai thuồng lâm.

Bên cạnh nền văn - chuồng thịnh vuông ấy còn có những bộ môn văn-hoa được văn hoa trong đó có thú vui "hát A-Đao" hay là "hát Cô-Đầu".

Quang cảnh một nhà hát Cô-Đầu hẳng sang hối bay giờ.

Trong căn phòng rộng, bài trí đẹp đẽ. Một bên có tủ chè khâm xà-cù, sa-lon Tàu, trên mặt bàn có ghế trang-ky có lát đá cám-thạch, phía bên cạnh là 2 bộ ghế ngồi bằng gỗ-lát hoa, da đồng kê liền với nhau. Trên tường thường treo những bức tranh có qui giá như Tô-Vũ chấn đê, Tiên-Ông đánh cờ, tranh tú-bình Xuân, Hạ, Thu, Đông, một vài đôi liễn lụa hồng-cẩm, có thủ bút của một văn hoa nhân-si danh tiếng. Ngay giữa nhà, kê một cái sập gỗ thật rộng, trên trai chiếu hoa, cắp diều. Trên bàn có bát chè tâu, thuốc lá thơm, diều-ông hút thuốc lào nam bạc với chiếc xe-diều-ông trúc dài, cong vút. Chủ Cô-Đầu ngồi thu tiếp các "Quan-Viên" (tên để gọi chung các quan-khách).

Thời ấy người ta mặc cả hai thủ quán-áo Việt và Âu, một cách rất sang trọng, chải-chuốt để khoe khoang sủ sang trọng, cách hào-hoa, phong-nhã.

Có hai hạng Cô-Đầu : "Hạng Cô-Đầu hát" và hạng "Cô-Đầu rười".

"Cô-Đầu Hát", thường là người đã đúng tuổi. Lúc hát thì có kèm một người đàn ông gọi là "kép đàn", di theo để gảy đàn trong khi Cô-Đầu hát. Hát cô-dâu cũng gọi là "CA*TRÙ".

Quan-viên nghe cô-dâu hát thì có "cảm châú", nghĩa là "đánh trống". "Cảm-châú" nghe hát cô-dâu là một món học rất khó, vì người cảm-châú phải gióng hát, câu thơ, dịp phách, tiếng đàn rồi đánh trống "tom" hay gõ vào tang-trống "chát" the nào để gióng hát, tiếng phách, câu thơ, tiếng đàn ăn khớp với nhau. Nghe tiếng trống châú, người ngoài có thể biết được người cảm-châú vào hàng nào, lịch-thiệp hay quê mùa.

Có tất cả 46 lời lối CA*TRÙ (Ké cả hát chòi, hát cửa đình và hát thi).

1- Bắc-phân	6- Đọc phu	11- Ké chuyen	16- .....
2- Mẫu	7- Chủ khí	12- Ham	.....
3- Nói	8- Hát ru	13- Ngâm vọng	.....
4- Gửi thủ	9- Nhịp ba cung-bắc	14-	45- Non mai

5- Đọc thô, thông đơn 10- Ty-bà 15- ..... 46- Hồng-hạnh

Âm-luát Ca-Trù có 5 cung chính (cung ở đây là giọng hát và hồi đán).

1- Cung nam, giọng bằng phẳng và xuống thấp.

2- Cung bắc, giọng rắn rỏi và lên cao.

3- Cung huynh, giọng đọc dính vào nhau và mau.

4- Cung pha, hồi ai-oán, giọng đọc chèch lờ-lờ đi.

5- Cung nao, hồi chênh chênh, đường ở cung nô chuyển sang cung kia. Cung "nao" chen ở giữa, âm-nhạc Tây-phương gọi là nửa cung.

Về sau có thêm một cung nữa, gọi là Cung-Phu, hồi như về đọc Phu cuối câu có hồi ngân bắc cao.

MƯỜU.- Hai câu hay là 4 câu lục-bát hát trước bài "Hát nói" gọi là "Mướu-tiên", hát sau bài "hát nói", gọi là "Mướu-hậu".

Hát Cố-Dầu là một cách chơi phong-nhã, lịch-sự. Văn-nhân, thi-si, thường đặt ra những câu hát túc cảnh của mình, hoặc tả-cảnh thiên-nhiên, tả tình, trào-phùng, ngẫu hứng tặng bạn .... Lời hát thường nhất là Hát-Noi.

Khuôn-khổ bài Hát-Noi.- Bài Hát-Noi có 11 câu, chia theo lề như sau :

Lấy một câu hát làm thí-dụ, mà chia ra từng "khó" như sau: (Một bài tả tình).

Khó nhấp đέ	{	1- Hồng-Hồng, Tuyết-Tuyết,
	{	2- Mỗi ngày nào, chưa biết cái chi chi,
Khó xuyên tâm	{	3- Mười lăm năm thâm thoát có xa gi !
	{	4- Ngoanh mặt lại, đã tối kỹ tờ-liếu.
Khó thở	{	5- Ngã lang du thổi, quân thường thiêu,
	{	6- Quan kim hứa giá, ngã thành ông.
Khó xếp	{	7- Cuối cuối, nói nói, then-thưng,
	{	8- Má bạch phát với hồng-nhan chung ái ngại.
Khó rải	{	9- Riêng một thủ thanh xuân di lại,
	{	10- Kheo ngày ngày, rải rải với tình !
Khó kết	{	11- Đàn ai một tiếng đương tranh !

Một thi-du bài tả cảnh : Chơi Tay Hồ.

- 1- Thuyền lan nhẹ nhẹ,
- 2- Một con cheo dung-dinh dạo Hồ Tây,
- 3- Sóng dập dồn, sắc nước lán chiếu mây,
- 4- Bát bát nhẹ gheo người du lâm.
- 5- Yên thủy mang mang vô hạn cảm,
- 6- Ngủ long tịch tịch mỏi thuởng tâm.
- 7- Rượu lủng bầu, mong mỏi bạn tri-âm,
- 8- Thu vắng vẻ, biết cùng ai ngâm họa !
- 9- Gió hây hây nức mùi hương xạ,
- 10- Nhạc trong lên, vách phản đă đê bài.
- 11- Thủ ai, xin họa một bài ./.

Bài này. "khô" cũng được chia nhù bài tă tinh trên.

Nghĩa nóm của hai câu thò chủ Hán 5 và 6 tạm dịch nhù sau :

Khoi nước mông mênh cảm vô cung
Ca, rồng chết choc thất đau lòng

Xin chú ý!

- 1- BÀI VỎ VÀ CHI PHIỀU TRƯỚC 15-6-80 XIN GỬI VỀ:
LÊ NGỌC DIỆP 8181 FAIRWAY CT NEWARK CA 94560
LÀ THỦ SỐ 17 SÉ ĐÁNG ĐỊA CHI NHÂN BẢN TÀI CHI PHIỀU SAU 15-6-80
- 2- ĐỀ GIAM THIỀU CHIẾP PHI:
  - CÁC TRANG GIẤY TRONG LÀ THỦ ĐƯỢC XỬ DUNG TỐI ĐA.
  - BÀI VỎ ĐƯỢC SẮP XẾP LẠI, RÚT GỌN LẠI VỚI Y TÍNH.
  - (LÀ THỦ GIAM 10 TỐ : TIẾT KIEM LỜI 100 TRÊN GIÁ TẠI 1600)
  - MỘT SỐ BÀI NHÂN ĐƯỢC KHÔNG CÓ TÌNH CẢM BẮCH XIN ĐỔI
KÝ SAU.
  - ANH NGUYỄN ĐÁNG THỊNH VÀ GIA ĐÌNH ĐÃ PHỤ TRẠCH ĐÁNH
MÁY MIỀN PHI' CHO LÀ THỦ 16.
- 3- THANH THẬT
  - CẢM ƠN ANH THỊNH VÀ GIA ĐÌNH
  - CÁC LỜI CUNG QUÝ ÁI HỮU ĐÃ VIẾT BÀI
máy bị cắt hoặc chưa đăng .

VỀ MÃN BÍ-MẬT VỀ-TÌNH (H. TIỀN CHIẾN)

23

Dài họa cho nhân-loại là ở không-gian lúc nào cũng có 4485 vệ-tinh của hai siêu-cường mà Mỹ và Nga vẫn giữ bí-mật, có một số vệ-tinh của Trung-bộ phản-chứa-dùng chất Uranium mà sức nó cũng mạnh khung-khi-iệu như trái-bom nguyên-tử ném-xuống Hiroshima hồi đợt thiêng-chiến. Mỗi vệ-tinh đều mang danh-hieu và số riêng. Ngươi ta dù đoán đến năm 1980 con số vệ-tinh phong-lên sẽ tới 10,000 luôn luôn bay trên không-gian qua bờ cõi nào trên thế-giới.

Vào cuối năm 1977 bước qua đầu năm 1978, các nhà bác-học và cõi-quan quân-sư huu-trach Hoa-Kỳ đã đặc biệt chú ý đến vệ-tinh Cosmos 954 đang bay lacer quỹ-dạo và sẽ trở về trái đất nó ra tảng-manh gáy hiem-hoa không thể luồng-duoc, nên sự tìm-hieu về vệ-tinh Cosmos 954 và về sự hoạt động của các cõi-quan không-gian là điều huu-ich để có một quan-diêm về sự tiên-bó của khoa-hoc cũng như về sự sinh-tồn của nhân-loại.

Vé-tinh Cosmos 954 do Nga-Sô chế-tạo, dài 15 mét và nặng 5000 kg, đã được phong-lên không-gian ngày 18-9-77 từ căn-cứ Tyuratam (Trung Á) nhằm mục đích thám-thính trên biển cả để biết địa-diểm của các chiến-hạm và tiêm-thuy-dinh nguyên-tử của Hoa-Kỳ. Cosmos 954 có trang-bị một bộ-phận phản-lực chứa-dùng 50 kg Uranium, bay cao cách xa trái đất 240 Km và cứ mỗi 88 phút là bay hết một vòng xung-quanh địa-cầu.

Cõi-quan NORAD Hoa-Kỳ (North American Air Defense) ở Cheyenne (Colorado) có nhiệm-vụ theo dõi thường-xuyên 4485 vệ-tinh nói trên, đã đặc-bié特, chú ý đến Cosmos 954 và ngày 15-12-1977 đã nhận-thấy vệ-tinh này có một vài khuyết-diêm khiến cho cứ mỗi 88 phút lại bay lacer một chút-xíu (không thể nhận-thấy dễ dàng-duoc) và rồi sau sẽ trở về trái đất, nó ra tảng-manh, gáy hiem-hoa cho dân-chung trong vùng, nếu bộ-phận phản-chứa-dùng Uranium phát-nó.

Cõi-quan NORAD đã tuông-trình-lên chính-phủ Hoa-Kỳ để tin cho Nga-Kô biết mà để phong-mọi-sự có thể xảy-ra. Nhưng Nga đã trả-lời : Không hề-chỉ, với lý-do là Cosmos 954 đã được trang-bị một bộ-phận an-toàn, nếu bộ-phận này trò-nén và hiệu-lực thì Cosmos 954 sẽ tự-tách-rá 3 bộ-phận và bộ-phận phản-lực nguyên-tử sẽ mai-mai bay-vòng-quanh và cách-xa-trái đất 1500 Km.

Các-chuyen-gia của cõi-quan không-gian Hoa-Kỳ (N.A.S.A.) lại nhận-thấy càng ngày

Cosmos 954 cảng bay lạc hướng về trái đất mà vẫn không tự tách ra 3 bộ phận như "túi" đã dù-liệu, nên đã hội họp tính-toán tất cả những gì có thể xảy ra và kết luận rằng Cosmos 954 sẽ trở về trái đất và sẽ tan vỡ rất nhiều mạnh. Vậy cần phải biết sẽ rời vào ngày nào và tại đâu?

Ngoài cơ-quan NORAD, Hoa-Kỳ còn có cơ-quan NEVOO (Nevada Operations Office) phụ-trách tất cả các vấn đề về nguyên-tử lục và cơ-quan NEST (Nuclear Emergency Search Team), đặc biệt phụ-trách một cách mau le về công-vụ khẩn cấp khi có bão-động về hiềm hoa nguyên-tử.

Cơ-quan NEVOO đã tổng bao động cho các cơ-quan dân sự và quân-sư huấn-trach Hoa Kỳ. Các chánh-phủ Anh, Pháp, Ý, Tây Đức, Gia-nã-dai và Nhật-Bản đã được Hoa-Kỳ mời bao vệ vụ này. Riêng Nga-Xô, trước trách nhiệm của mình và trước hiềm hoa sẽ xảy ra, vẫn giữ im lặng!

Ngày 21-1-1978 Cosmos 954 được nhìn thấy đã bay qua những vùng Miami, Detroit, Vegas. Cơ-quan NEST của Hoa-Kỳ dù đoán Cosmos 954 sẽ rời vào miền Bắc Bắc-Mỹ-châu, và có thể cháy trên không-gian hay rơi xuống đất tan rã nhiều mạnh. Công việc theo dõi và dù tinh cung như phong vé của các cơ-quan không-gian Hoa-Kỳ rất tích cực và ty-mi đé dem lại những kết-luận chính-xác. Laboratoire Lawrence ở Livermore (Calif.) cũng có nhiệm vụ theo dõi và dù tinh ngày giờ mà Cosmos 954 sẽ lạc vào vòng quỹ-dao trái đất.

Ngày 24-1-1978 lúc 2 giờ sáng các trung-tâm quan-sát không-gian Hoa-Kỳ đã kết luận là Cosmos 954 sẽ trở về trái đất lúc 3 giờ 56 và đến 4 giờ 30 sáng thì Cosmos 954 đã được nhìn thấy như một phần lục-cô đang bốc cháy tua ra đằng đuôi một tia khói xanh, và nó trên mặt đất thuộc vùng Grand Lac des Esclaves, vùng tuyet lạnh nhất của Bắc Gia-nã-dai.

Ngày 24-1-1978 đánh giấu sự thất bại của vệ-tinh Cosmos 954 do Nga chế-tạo sau khi được phóng lên không-gian ngày 18-9-1977, bay được 110 ngày thay vì phải bay mãi mãi vòng quanh địa-cầu như Nga đã dù-liệu.

Suy ngẫm về vụ Cosmos 954, thế-giới sẽ di vê đâu nếu 10,000 vệ-tinh của 2 siêu cuồng "vô tinh hay hùy ý bay lạc" rời rơi xuống địa-cầu?

Các nhà bác-học, các chính-trị và quân-sư già với lòng đầy thù hận, luôn luôn lo lắng, tìm tòi, phát-minh để phục-vụ cho mục đích gì?

MỘT CÁI TẾT KHỎI QUÊN

Chỉ còn vài tuần nữa là chúng ta bước qua một năm mới, hay nói khác đi là TẾT CANH THÂN sắp tới. Đây là TẾT thứ hai tôi xa quê hương VIỆT NAM yêu dấu và cũng là TẾT đầu tiên của tôi trên đất MỸ này. Năm KỶ MÙI, chúng tôi đón xuân trên một hòn đảo của MÃ LAI, sau khi đã làm một chuyến ra đi trên khơi sóng cùm của bọn CỘNG SAN.

Nhắc lại chuyến TẾT, tôi càng bùi ngùi nghĩ tới những người thân và bạn bè ~~giờ này~~ đang còn sống trong gông cùm CỘNG SAN tại Việt Nam, không hiểu giờ này họ con được hưởng một chút gì không khí TẾT, hay vẫn anh dũng ăn sẵn trú cám, lao động quên TẾT để BẮC và ĐẢNG có thêm của cải vật chất đánh TÂU, CAMPUCHIA xây dựng một nước VIỆT NAM càng ngày càng đi xuông.

Bản thân tôi đã có kinh nghiệm qua gần bốn năm sống dưới chế độ CỘNG SAN phản lật tung các trại CAI TAO. Tôi đã trải qua 4 cái TẾT tại những nơi khác nhau kể từ khi đất nước rời vào tay bọn Cộng Sản và mỗi cái TẾT đều để lại cho tôi những kỷ niệm khó quên.

Tuy nhiên, có lẽ TẾT DỊNH TÝ đã cho tôi nhiều kỷ niệm hơn cả.

Sau khi đất nước rời vào tay bọn Cộng Sản, tôi cũng như phần lớn các anh em Công Chánh khác còn ket lại, tuy không thuần túy ở trong quân đội, nhưng là sĩ quan biệt phái, phải di trình diễn học tập theo diện Nguy quân vào ngày 24-6 1975 theo lệnh của ủy ban quân quản thành phố.

Tại Cộng Sản đã dùng chủ rât mù mờ khi ra thông cáo. Chúng yêu cầu các người di học tập cai tao mang theo đồ ăn dù dùng trong muối ngày, thành thủ chúng tôi cù yến tri lâ thoi gian hoa sê kéo dài chung muối ngày. Sau này, chúng tôi mới hiểu ra thì quá muộn. Muối ngày của bọn Cộng Sản có thể là hai, ba, năm năm hay suốt cả đời cũng không chừng.

Tôi trình diễn ở trường TABERB ngày 24-6-1975. Ngày 27-6-1975, chúng di chuyển chúng tôi lên trại T5L3 TRANG LÒN, TÂY NINH, chỗ bộ chỉ huy sư đoàn 25 cũ.

Chúng một tháng sau, vì thấy TRANG LÒN quá chật đói với số tù binh không lo chúng bên di chuyển một số chún tôi lên LONG KHÁNH, thuộc trung đoàn L9.

Toi được đưa về trại T1, chỗ quân y sư đoàn 18 cũ và tôi đã ăn TẾT BÌNH THỊN tại đây.

TẾT DỊNH TÝ là TẾT thứ hai trong cuộc đời học tập vài tạo của tôi. Lúc này tôi đã đổi sang trại T5L9. Suốt trong gần ba năm học tập, tôi bị chuyển trại 6 lần, trung bình mỗi trại 6 tháng, tai nhiêu chỗ khác nhau.

Vì là cái TẾT thứ hai trong tù, và vì đã hiểu được bộ mặt thật của Cộng Sản, nên chúng tôi đón xuân một cách hổ hùng. Chúng tôi không hiểu mình còn phải ăn bao nhiêu cái Tết, Đêm bao nhiêu cuốn lịch ~~tay~~ mà Bắc và Đảng sẽ ưu ái dành cho mình.

Tuy vậy, không đón Tết không được, vì bọn cán bộ CS bắt phải tổ chức mừng xuân, mừng tháng lời bằng móm của XHCN.

Bọn CS nó cũng khôn vặt làm các cụ a, mà nói về tinh kiền nhẫn thì ta thua xa. Chả thế mà đánh nhau dâng dai máy chục năm trời nó đâu có chan. Ngoài sự kiền nhẫn ra, tui nó còn khéo đắc đắc già lầm. Lien hoan mừng xuân cũng nhảm để xoa dịu sự chong doi trong trại và sự căm thù của các gia đình có thân nhân đang di học tập, làm như thế Bác và Đảng lo lắng cho các cải tạo viên lầm. Thực tế, nếu có thể giết hết chúng tôi mà không bị thế giới lên án thì chúng đã làm rồi. Hơn một năm rưỡi trong tù, tháo vát ra nhiều, nên Tết này chúng tôi tổ chức để dâng hồn năm ngoái. Quanh quẩn thì cũng bích báo (bọn chúng nó gọi là báo tuồng) vẫn nghê và bóng chuyên đón xuân, tranh giải giữa các đội với nhau. Trại tôi có 4 đội gọi là đội I7, I8, I9, 20, mỗi đội có từ 70 đến 100 người.

Rút kinh nghiệm năm ngoái, về bích báo, chả anh nào dài ngồi nán óc viết chuyện về mùa xuân, mà cứ chọn dài một bài học hay một bài báo nào của tờ Nhân Dân, thêm thắt ít nhiêu già vi vào là vừa đúng đường lối của Đảng và Nhà nước cũng như quán giao, vừa đỡ bị phê bình, kiêm thảo mạt công.

Vẫn nghê thì mỗi đội có chừng 30 phút để trình diễn. Đội tôi trình diễn một bài múa và một màn hòp ca. Vì quán giao của tui tôi là một tên thường gốc Rhade, nên để lấy lòng chàng chúng tôi tap múa bài "Tiếng chày trên sôc Bombo", ăn mặc cũ nhù moi da đỏ, nhảy disco giá gạo. Tên này xem diễn thử, khoai quá chịu liền. Tôi thì chỉ biết tí tinh về nhạc, nhưng vì đội thiêu nhẫn tài, nên được anh em cù ra lâm nhạc trưởng chỉ huy hòp ca (bọn CS gọi là cảm càng) làm tháng nhỏ phải chạy đi học một cu T.V.LÝ, cùu trưởng ban quân nhạc của bộ TTM, QLVNCH, tôi không biết bao nhiêu điều thuốc lao.

Bóng chuyên thì vỏ béo gat tép cũng tìm ra được 6 mang để đi tranh giải với các đội bạn.

Riêng phần ăn uống thì năm nay có kha hồn là Nhà nước ưu ái cho học tập chúng tôi được đặc ân, ngoài thịt bò, thịt heo như năm ngoái (mỗi người được một miếng báng ngon tay cai), còn được ti' bun và cù 16 người thì được một lit ruồi để.

Chiều ba mươi Tết, đội tôi trực ban, tức là lo bao thâu nếu có công tác phải làm, thi được quán giao cho biết cần hai người ra chỗ Long Khanh khênh cái Tivi của bộ phận quán giao bo' sửa mang về cho các quán coi chòi ba ngày Tết. Tôi bèn xung phong, mục đích là muốn xem thử sinh hoạt của đồng bào trong những ngày gáy Tết ra sao, có còn chút gì hưởng vi của ngày xưa hay không.

Chúng tôi hai đứa, cầm giây thủng, đòn gánh đi theo một chủ bộ đội cấp trung úy dân duóng. Ten này cũng khá lịch sù, chắc cũng muốn tui tôi đỡ bị nhòm ngo谩 mac dù cù nhìn vào bộ vó của chúng tôi là người ta biết ngay là dân cải tạo, bằng cách đi cách xa tui tôi chung vai thuộc phia trước. Chàng cũng chắc mẩm là hai tháng không dam tròn và cũng tin vào anh ban cùng đi với tôi vốn là chuyên viên sửa Tivi của tiểu đoàn

Vì thế chúng tôi có dịp ngâm phô xa thoa thích, nhưng cảng ngầm cảng thay buôn. Thành phố không có vẻ gì là sáp Tết cả, chắc mọi người lo ăn cỗ chưa xong, tiền đâu mà ăn Tết. Chỗ bua cũng họp leo tèo, người bán nhiều hơn kẻ mua. Nhìn quanh thấy những món hàng Tết như mứt, bánh chưng rất ít, chỉ có chuối và dưa hấu, hai món thò rỉ của LK lá nhiều.

Chung tôi lồi dung lúc tên bộ đội di cách hỏi xa, hỏi một bà cụ đi cùng đường về tinh tinh sầm Tết của dân chúng. Bà cụ trả lời "Không làm các câu ỏi, ăn cỗ chưa có nói chi đến Tết. Các câu trong trại học tập cũng khô, mà túi tôi ở ngoài này cũng chẳng hỏi gì. Trận diêu cũng vì túi CS này hết. Mà cũng tại các câu nả, ngày xưa ai bảo không chịu đánh giác, bây giờ khô 'ca' đam". Hai đứa chúng tôi nhìn nhau cười ~~nhau~~ ngưng ngùng. Dàn chung bày giờ đã chán ngày bọn CS và thường dân cài tạo chúng tôi. Tôi tiêm Tivi, mặc đầu may chúa suá xong, tên bộ đội vẫn bắt chúng tôi khiêng về. Về tối trai, giặt hàng xong xuôi, chúng tôi trở về đòi thì các anh em khác đang sửa soạn bữa cơm chiều.

Đặc biệt bữa cơm chiều này tất cả mọi người đều ăn chung, chủ không như mọi khi lạnh cơm và đồ ăn xong là mạnh ai nấy kiêm cho ngoài ăn riêng. Mặc dù mọi người chỉ có một tô bún thịt nho và một tí ruối dế, nhưng ai nấy đều có cảm tưởng như mình đang dù một bữa đại tiệc.

Buổi tối 30, chúng tôi muối mây người bạn thân kéo nhau xuống một góc vắng vẻ của nhà bếp, ngồi uống rượu, ăn bánh và nói chuyện tâm tình. Keo bánh là do gia đình gửi lên trong kỳ thăm nuôi trước Tết.

Một anh bạn có máu vân nghệ đọc cho chúng tôi nghe một bài thơ mà anh vừa sáng tác. Bài thơ có thể là không hay lắm, nhưng vì hợp với hoàn cảnh của chúng tôi lúc bây giờ, nên cảm thấy rất thâm thia. Bài thơ ấy như sau:

Đêm nay 30 Tết

Muối mây đưa chúng mình
Ngồi quanh bên góc bếp
Ké lề chuyện tâm tình

Muối năm sau anh nhỉ

Nghỉ lại chuyên hôm nay
Anh em anh có nhỏ
Nhưng người bạn từ đây

Chúng tôi đêm, mọi người giải tan vì số bọn can bộ CS kiểm tra, cũng như số bọn cho săn bao cáo. Năm nay chúng tôi còn được cái may mắn là không phải lợp ngóp xách ghe lên hôi truồng lúc 12 giờ đêm để nghe lão Tôn già nói lăm nhăm.

Buổi sáng mông mott, không bị điểm danh nên có quyền ngủ trễ, ai nấy đều khoan khoái. Khác với cái Tết năm ngoái, cái Tết năm nay mắt đi cái về trình trọng của nó. Mọi người lò là trong việc chúc Tết nhau, nếu có thì cũng chỉ câu mong nhau sớm được trở về đoàn tụ với gia đình. Vài anh bạn chăm làm lòi dung ngày nghỉ mang đồ nghề ra cửa, châm một vài cái lược bằng nhôm, hy vọng mang về làm kỷ niệm cho vợ con. Ngày mồng một Tết trôi qua trong buồn te.

Ngay mồng hai, bọn CS cho phép toàn trại cùi mốt phải đoàn di đầu banh chuyên với trại ban. Riêng tôi và một số anh em khác ở nhà chơi Domino, gọi là có một chút cờ bạc giải trí ngày xuân.

10 giờ, có tiếng nhôn nhao trên khu danh riêng cho ban cán bộ rồi chúng tôi thất bon quan giao tat ta chạy xuống các dòi bắt các anh em còn ở nhà tập họp diêm danh. Thị ra có dòi 20, có ba anh bạn đã lèi dung sự số hổ của bọn CStrong ba ngày tết, đã trên khơi trại.

Chương trình vân nghe buổi tối hôm đó tuồng bị hủy bỏ, nhưng không ngờ bọn CS vẫn cho tiếp tục, chỉ rút ngắn thời gian lại và tăng cường cảnh giác rất kỹ. Chúng tôi cũng chưa còn tâm trí đâu mà thường thường vân nghe, chỉ lo lắng không hiểu bọn CS sẽ có thái độ ra sao khi có người trốn, thành thử cuộc vui đêm đó kết thúc thất buồn tẻ.

Ngay mồng 3, chúng tôi lại tiếp tục lao động vinh quang như thường lệ. Đến mồng 6 tết thi trại tôi giải tán, trả đất lại cho thị xã LK. Một số lớn các anh em bị đưa lên trại TRẦNG TÀO o' BINH TUY, còn riêng tôi và một số nhỏ được đưa về trại HỘC MÔN T4LI9.

Năm o' trai này hồn 4 tháng, tôi lại bị chuyển sang trại T5LI9, sau đó được đưa lên Su-Đoàn 2 VC ở TAY NINH để làm công tác kỹ thuật. Đến tháng 2-78, Tôi được đưa về làm tại Cục XDKT QK7, chờ trại Nhảy dù HHT cũ cho đến tháng 12, lúc tôi vượt biển.

Toi ăn Tết Mau NGo tai SG, nhưng đến Tết Kỷ Mùi thi chúng tôi đã có mặt trên một hòn đảo nhỏ của Ma Lai.

Hòn 3 năm ở với CS, mỗi năm ăn tết o'một nơi khác nhau, một số khuôn mặt bạn bè khác nhau, đã cho tôi thật nhiều kỷ niệm.

Bạn bè tôi, một số vẫn còn trong các trại học tập, một số đã được tha và một số đã thoát ra được nước ngoài. Dù họ o'dấu, chắc chắn không bao giờ tôi quên được họ

Anh CH. thân mến, bài thơ của anh đọc trong góc bếp tết năm nào tôi vẫn còn nhớ rõ. Tui mình bấy giờ mỗi người một phuơng. Chỉ mong sao như lời anh, "Mười năm sau" chúng ta sẽ có một dịp tết nào đó! Nhưng người bạn từ đây "ngày xưa họp mặt đe hận huyền, trong một đất nước VN thanh bình, không còn bóng giáng loại qm' đó" Mong ước vọng không là ao vọng.

Fort Wayne, IN. 1980

VỀ MÃN.. (TIẾP THEO)

Khoảng năm 1899, nhà tiên-tri Frederic Nietzsche, đã cho biết thế-kỷ 20 là một thế-kỷ đầy chiến-tranh và sẽ kết thúc khó tránh được, bằng đế-tam thế-chiến khung-khiếp và tai hại bởi phản hồi 2 kỳ thế chiến trước.

Chi có những tâm-hồn thanh-tịnh, với tinh-thần trách-nhiệm đúng mục, và sủ-thán-trọng khôn-ngoan mới cũng có được sứ sinh-tồn của nhân-loại ..(H. TÌEN CHIẾN)

C di-cu

nói chuyện với

huyền nhán

(Cùng các bạn đã an-củ)

LÊ NGỌC DIỆP

Chúng ta thường được thủ bạn bè vừa mới thoát Cộng-Sản hay vừa mới đến định-củ hỏi về cho định-củ, công ăn việc làm, học hành, cùu trú. Thủ trả lời muốn cho hữu-ich cần được viết ngay, đầy đủ, chính xác vô tư. Việc này không phải để vì :

- phản động ta bù đàu với công việc trong suốt cả tuần.
- có khi phải hành văn khéo léo để tránh chạm tú-ái nên không nói rõ được.
- ý-nghĩa thay đổi theo thời-gian và không-gian. Người nhận thô có khi nhận ý kiến trái ngược của 2 bạn khác nhau, có khi 2 thô của ta trước sau tiên-hâu bất nhât.

Do đó tôi có ý định viết bài này để giải đáp một số lớn các câu hỏi thường gặp. Bài không viết cho ai nên có thể nói một cách cởi mở.

Xin các bạn với kinh nghiệm của mình viết vào các số bao tôi để ta có một tập tài-liệu đầy đủ. Khi cần, chỉ Photocopy những bài loại này thôi thêm van-tat ý-kien riêng của mình là xong.

HOI : Chỉ dân trong bài này đúng đến mức độ nào ?

TRA LOI : Hoa-Kỳ là một lục-diện mênh mông, biển-chuyen không ngưng. Số việc tại tiểu-bang này không giống ở tiểu-bang khác; hôm nay, ngày mai thay đổi rồi. Tác-gia là một công chuc, do đó ý-kien the nao cũng phản ánh mạc cam an-phận thu-thua.

HOI : Định-củ tại Hoa-Kỳ ?

TRA LOI : Chưa có người nào hỏi tiếc vi đã định-củ tại Hoa-Kỳ.

- 70% dân Viet-Nam tu tai California. Khi-hậu am ap nhu "Dalat", việc làm nhiều. Một số ở tiểu-bang khác cũng doi ve California mạc dù thinh thoang có đóng dat.

HOI : Cứu-trợ của chính-phủ đến mức độ nào ? bao lâu ?

TRA LOI : Để đe thue nha ở khu duoi trung binh (Không đến nỗi xấu tệ) và ăn tiền tần. Thời gian hưởng tuy thuộc Đạo-Luật tài xét hàng năm.

HOI : Chương trình CETA (Comprehensive Educational Training Act) giúp đỡ ra sao ?

TRA LOI : CETA giúp đỡ người ty-nan trong việc huấn nghệ dồi với những người chưa có nghề chuyên-môn, nhất là những người đang hưởng trợ-cấp xã-hội. CETA dạy du moi nghề chuyên môn phô-thông, chương trình học từ 4,5 tháng, đến tối đa 12 tháng, muôn theo học phải qua một cuộc trắc nghiệm về kha năng anh-ngữ. Trong khi theo học được trả cấp tối thiêu của tiểu bang \$2.95/giờ (nếu đang hưởng trợ cấp xã-hội thì chỉ được hưởng trợ cấp hàng tuần \$30. mà thôi). Khi học xong có thể được giới thiêu di làm

HOI : Có con cái nhỏ làm sao di học ?

TRA LOI : Liên lạc với cơ quan xã-hội qua giới thiêu của social worker để xin giúp đỡ thêm về chương-trình giữ trẻ " babysit " để có chỗ gửi con cho mình có thể di học được; thời gian gửi giữ từ 6.30 đến 18, 19 giờ

HOI : Hướng Welfare để theo học đại-học được không ?

TRA LOI : Nếu dưới 21 tuổi được; trên thi không được, nếu muốn để được thi:

- Bi học về đêm, ban ngay danh để có thể di làm được nếu kiếm được việc.
- Học nam chót để ra nghề chuyên-môn (coi như học tối đa 1 năm).

Ngoài ra cũng còn tùy thuộc theo địa phương, theo tiểu-bang.

HOI : Nỗi lo của người mới đến Hoa-ky trong tháng đầu tiên ?

TRA LOI : - Ghi tên cho con học (Dé.)

- Ghi tên học anh-viết, các lớp chuyên nghiệp, Ceta (Dé.)
- Ghi tên học tại đại-học
(Thông thường thi lúc nào khôi sù học cũng được)
- Thi bằng lái xe (có thể rết vài keo).
- Day Bà Xá lái xe (không lái xe không di học được, không di làm được, không di khám bệnh được) : KHÓ !! (tại California có thể thi lái xe bằng tiếng Việt. Chi-phi \$3.00, thi máy keo cũng được.)
- Lo các thủ tục trợ-cấp. Chữa bệnh và rang vào lúc này. Khi có việc làm không được hưởng trợ-cấp nữa. Nếu không có hàng bao-ké mà ta ...

phải dài thọ chi phí thi .... é ca rắng.)

Nộp đơn thi E.I.T hoặc P.E cho khoa kế tiếp (các kỳ thi này tổ chức vào tháng 4 và tháng 11 mỗi năm. Khoa sẽ nhận đơn trước khi thi là tháng hay hòn nữa, do đó phải hỏi gấp.)

HOI : Nỗi lo của người đã định cư 1 năm ?

TRA LOI : Công an việc làm của chồng, vợ có vững không ? Thi cử, interview, mua sách và học thi. (sách C.C từ \$15. đến \$40. mỗi quyển)

Giúp đỡ con cái học-hành (6 tháng sau là Anh-văn tui nó hồn ta)

Nhà lên giá như cũ bên ta thuo nào làm sao mua nổi ?

Làm sao có thêm tiền gửi cho thân nhân bên VN. ?

Tìm công việc phụ để con cái làm sau giờ học để có tiền tiêu vặt.

Mua xe cộ.

HOI : Nỗi lo của người đã định cư 5 năm. ?

TRA LOI : Làm sao tìm chỗ làm cho vững bền ? Luồng bóng cao mà khi hàng hết việc nó duỗi thì lây dâu mà sóng ?

Đã mua nhà trả góp 30 năm, hàng tháng phải trả hơn 1/3 tiền lương mình và bà xã công lại. Tiền ăn, quần áo, xe cộ (trả góp), học hành con cái, tiền gửi cho thân nhân bên nhà ..... ; tin tức từ VN. toàn là chuyện buồn !

HOI : Thi P.E và E.I.T. ?

TRA LOI : Kỹ-sư dù tốt nghiệp B.S, M.S ở Mỹ hay ở ngoại-quốc muốn hành nghề tú (ký tên trên hoa-dó) đều phải qua kỳ thi E.I.T (engineer intraining) và P.E (professional engineer).

Thi chọn kỹ-sư cho các công-số, có cho buộc thi sinh phải có E.I.T hoặc P.E, có cho không cần. Các hàng tùng có hàng cần (nhất là hàng nhô) có hàng không. Lạm kỹ-sư co-van mà không có P.E bị quyết định không thua kiện được.

Cán-sư, kỹ-sư Phú-Tho thi E.I.T có thể đỗ 80%, thi P.E thi phải học qua kỹ-thuật Mỹ (mỗi ngày 2 giờ, 3 tháng dù rồi) Sách và đay đủ và để dang để tự học. Thi qua một lần dù có rớt sẽ nhận thấy việc thi

đó nằm trong tay do đó không thi rất uổng.

E.I.T còn gọi là Engineering fondamentals. Chương trình là căn-bản của ngành kỹ-sư (Math, Static, Dynamics, Mechanics, Hydraulic, Thermodynamics, Chemistry, Electricity, Economy. Toán là toán, không có luật lệ về ngành C.C.

Thí-du : Tim $\int \sin^2 x \cdot dx$; $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\cos x}{x}$ .....

abcde

Thi 8 giờ, sang 4 giờ 150 câu hỏi phải đáp trúng 100 câu (~~25~~ khoanh) chieu cho 10 bài toán chọn 4 để làm. Thi có thể dò sách, dùng máy tính.

Math, Static, Dynamics, Mechanics, Hydraulic có như ta đã học ở trường, Thermodynamic thì bỏ đi, Chemistry, electricity chắc là đã quên hết, economy chưa học nhưng tự học rất dễ.

Khi ôn E.I.T rồi thi các bạn đều hành trang cho các cuộc thi-tuyển Kỹ-sư của các City, County, State; dù để giải-quyet các bài toán hàng ngày tại các văn phòng kỹ-sư cō-ván.

Ở California ai cũng được thi E.I.T. Trên 40 tuổi và có 16 năm hành nghề C.C. Được miễn E.I.T mà chỉ thi P.E thôi (Một số CC đã được miễn E.I.T) Thi P.E phải có 4 P.E giỏi thiếu (Ai hữu du nhiều).

Có tiêu-bang, muốn thi EIT phải có 4 PE giỏi thiếu và không có lý mién EIT. PE tiêu-bang này qua tiêu-bang khác hành nghề phải trai qua một kỳ thi (để).

Thi PE 8 giờ. Sang 4 giờ cho 10 bài chọn 4 để làm, chieu cũng vậy. Các môn gồm Sanitary, Structure (reinforced concrete, steel, wood) với code My; Hydraulic, Hydraulology, Economy, Highway (geometrie plane), Survey Seismic.

Thí-du : Cho bang kê sú chi-tiêu mức hàng giờ trong 1 ngày của City A. Tính thể-tích của hồ nước nếu may bơm được sử dụng 12 giờ/ngày

- Cho đá bê-tông cốt-sắt với trọng luòng trên da, tính bê-tông và sắt theo "code" mới nhất !

Để thi PE. rất " classic " do các sách nào cũng có nhiều examples numeriques giống như đề thi. Nếu có nhiều sách (muôn ....) chỉ khó làm một liste de biết examples nào nằm trong sách nào để khi thi ta lật cho nhanh, theo đó mà làm là chắc chắn nhất.

(Thí dụ ; đề về Hydraulic..

- Cho Flow Q, Area A hoi Velocity : trang 115 quyển sách A

- Cho Slope, velocity tìm Q trang 218 --- B

Cũng như EIT. thi cho mở sách và dùng máy tính. Thi bao nhiêu lần cũng được, đậu rồi không được thi nữa.

Sách vở học thi gồm :

- EIT. Engineering fundamentals; principle, problems & solutions.

Donald G. Newnan Mc. GrawHill, \$21.95

- PE & EIT. : Civil Engineer & economy & ethic for PE. examination.

Mortinez Sanders & Stanley Dublin, nha sach Harden book Co. Inc Rochell Park New jersey.

- Civil engineering licence review, Donal G. Newnan

Stacey's 8575 Hanover St. Palo Alto, CA. 94340.

- Professional engineers exam, questions & answers

WS. Lalonde Mc. Grawhill (\$22.50)

- Examination and solutions, Professional engineering exam, (\$47.50); giải bài thi các năm qua NCEE, P.O.Box 5000 Seneca South Carolina 29678

Nếu được nên mua hết, quyển này không hiểu đọc quyển kia. Các sách này viết rất hay cho các người tự học.

Đặc biệt PE. California trong 8 bài ta chọn, phải có 1 bài Survey và 1 bài Seimic. Thi Survey lúc sau này không cho toán topo mà hướng về luật cadastre của Mỹ, các Ký-su Mỹ thi PE. học survey như sau :

- Tìm một quyển " Survey " đọc kỹ chapter " US Survey " để rành các township, sections.
- Đọc 2 quyển :

-.- 23 --

- Manual of survey instruction, US department of Interior, Bureau of Land management (superintendent of documents US government of fire Washington DC 20402
 Evidence & Procedure for boundary location của Curtis Mialand Brown (\$29.50)
 SEISMIC (động đất) cũng là một môn rất gay go nhất là khi ta không ranh structure.
 Vào các nhà sách ở City, County mua quyển Uniform Building code hay Los Angeles, (San Francisco) Building code và đọc chapter seismic. Mua tờ Engineering Journal second quarter 1975 vol. 12 no. 2 (\$2.00). American institute of steel construction 1221 Avenue of the Americas Newyork NY. 10020.

Có những lớp ôn bài để thi EIT., PE. mỗi tuần 2 tối (mỗi môn 1 hoặc 2 đêm), do đó không ích lợi bao nhiêu. Từ học vẫn hòn.

HOI : Anh van hoc vò long 3 tháng thi chung nào moi đọc hiểu nói các sách này?

TRA LOI : Nếu là CC. thi ngay từ bay giờ bạn đọc hiểu được rồi. Học như vậy tăng đường từ-ngữ kỹ-thuật nhanh làm.

HOI : Chi tên học lây BS., MS ở đại-học.

TRA LOI : Tùy trường, tùy nơi họ cho ta miễn một số môn. Việc này tôi không ranh do do sẽ chờ các bạn khác tra lời ở các sở bảo sau.

HOI : Tìm việc?

TRA LOI : 80% anh em CC. qua làm lai nghề cũ, mặc dù nghề CC. là một nghề khó tìm việc tại California.

- Xem quang cáo các tờ báo lớn (vào thư bay và chủ-nhật) để biết cho nao cần mà apply. Các kỳ thi tuyển kỹ-sư cho city, county, cũng quang cáo trong đó Nho các Agency tim việc. Job shop là các hang có một list kỹ-sư, khi có nơi nào cần thi họ gửi kỹ-sư đến do để làm; xong rồi thi di nơi khác (luong cao nhưng không quyền lợi gì hết)

- Luong 1400 trả xuống để tim, luong 2000\$. rất kho.

- Vì tiếng noi không thông, luật-le không ranh nên phan lớn VN. ta chỉ làm specialist ở văn phòng thôi. Cấp management và điều khiển công-trường thường là My.

- Cần viết một Resume cần ban mo ta công việc ta đã làm. Mọi khi apply nói

nào thi theo application form của nòi đó mà viet lại resume, nhanh mhanh, them
bé kinh nghiệm cho phù hợp với nhu cầu của nòi đó. (Nó cần kỹ-sư tinh ông nước
mà ta ghi 15 năm kinh nghiệm về kiểm-soát xe tu-dong thi làm sao họ thuê được!)
Điện-thoại tôi hằng xin gửi đến Application form.

- Trước khi được nhận vào làm việc, phải qua một interview. Hỏi gì trong interview
thì mình mong, hen sui dù làm. Có thể là bén VN. anh đã làm gì? Đó dò mường này
tinh ra sao? .... Không có vấn đề .... tham nhung nhung ban tay lóng lá bén
trong rat quan trọng trong sự thành

A VAN NGUYEN
105 LINCOLN ST.
SAN JOSE CA 94578

MAU 1
(thông tin sơ bộ)

CIVIL ENGINEER

EDUCATION : B.S. Civil engineering
Saigon Civil Engineering School
Center of Technology, Viet-Nam, 1958

SUMMARY : 21 years experience in project design management and
civil design with emphasis on site development and
highway related projects.

EXPERIENCE :

1975 - 1979 : Highway and Bridge Design and Research Company.
Engineer specialist assigned to the production of
contract plans for 200 meter long bridge at Can-Tho
and 45 KM A.C. road for Saigon - Bien Hoa National Road.
Facilities included site development, land use study,
hydrology, drainage and pavement.

(1972 - 1975 ... etc...)

PROFESSIONAL DATA :

I am professional engineer (Civil) in Viet-Nam.
I have working knowledge of French and Vietnamese language.
Reference to my personal character :

MR. X
6404 CLIFTON Way

San Jose, CA. 95120

(Mr. STEER is a retired businessman)

MẪU 2

RESUME

FROM MON/TUE MAY, 1975	TO MON/TUE MAY 59
FULL NAME OF EMPLOYER Highway and Bridge design & research company	
MAIN OFFICE ADDRESS 94 NAM KY KHÔI NGHĨA	SAIGON
STATE VIET NAM ZIP	NAME OF YOUR SUPERVISOR BUI HANH CAN
TYPE OF BUSINESS ENGINEER SPECIALIST	SUPERVISOR PHONE # (AREA CODE) VIET NAM
STARTING POSITION ENGINEER SPECIALIST	BASE SALARY * VN\$200 ⁰⁰ /MONTH
LAST POSITION ENGINEER SPECIALIST	BASE SALARY * VN\$200 ⁰⁰ /MONTH

GIVE FULL DESCRIPTION OF DUTIES RESPONSIBILITIES AND EQUIPMENT USED

ENGINEER DESIGN: CANTHO BRIDGE (200m length, R.C), Road National N° 9 (SAIGON-BIEN HOA) 45KM AC. Pavement, Expansion and upgrading highway N° 1 (construction plan preparation, bid document, specification)
 ENGINEER SPECIALIST: Soil testing, feasibility study, planning, personal training. Application of AASHTO specifications for Vietnamese highway system.

LOCATION
OF WORKREASON FOR
LEAVING

etc.

etc...

Nen nho ban gioi anh-van trong nghe (My) de viet cho dung danh-tu Ky-thuat
 ky-thuat.

HOI : Chi co bang Can-su, nen khai ra sao ?

TRA LOI : Nen khai la Ky-su. Ben nay khong thay cap bac "can-su CO.". Chiu kho
 hoc qua EIT. la khong con mac cam CS/KS nua.

HOI : Lieu lac voi gia-dinh o VN.

TRA LOI : Thu tu VN. gui di de dang, duong nhu khong kiem duyet.

Thu tu ngoai-quoc goi van VN. : Kho ghe lam luc sau nay rat it toi tay.

Do dae goi ve VN. duoc (bang hang khong 3 thang moitoi). Co nhieu hang

VN. (hay VC?) to chuc nhau hang goi ve VN xem chung chu da lam.

HOI : Ky thi ?

TRA LOI : O California ky-thi o muc do rat thap, thap v muc do ky-thi Nam, Trung, Bac cua ta

HOI : Ma cù đói voi ma mồi ra sao ?

TRA LOI : Ban tanh con nguoi khong thay doi le phe, sieng nang, khoet lau, do ky truoc o VN. ra sao, nay y vay.

Tu truong hop dac biet, cong vien hang ngay rat ban ron, 8 gio trong so la 8 gio lam viec, do do ve nhieu ban dem hay thu bay chu-nhat la pho rau. Viết thô tham hoai láy xe tham bay be, to chuc an nhau thường duoc giam thiieu den muc toi da. (Ba Xa di lam, con cái lớn di làm, không người làm, không tài-xé). Do đó không duoc tiếp đón nóng nhiệt nhì các anh ty CC. tiếp ban Saigon thi cung nenh thong cam.

Ở VN., ta thường trú nhiều sách vở mà ít rò ráo, do đó ai muon cũng được. Ở đây sách vở là dung cụ để làm việc hàng ngày do đó không thể muon duoc. (Tôi nhớ các anh DƯƠNG BA THÉ "Cà-mau" nói rất đúng. My la Book engineers ! Không có books , không thể là engineer duoc).

Giúp đỡ tiền bạc là một vấn đề nan giải. Như đã nói trên, đối với các "ma cù" người đang duoc giúp đỡ nhất là cha mẹ anh em của họ còn kẹt bên nhà. Sứ giúp đỡ này không khác như muối bỏ biển không ai có thể từ hào là đã giúp "đu rồi". Do đó, đối với họ, các ma mồi dù sao đi nữa cũng không thể chết đói duoc, việc giúp đỡ chỉ có cách tuồng trùng hoặc giới hạn trong trường hợp Emergency thôi. Nhưng "ma mồi" lúc đầu hay phiền muộn, nhưng sau một thời gian, trở thành "ma cù" thì sẽ thấy quan niêm trên là đúng và rất đúng.

HOI : Học hành của trẻ con ?

TRA LOI : Tiểu-học, trung-học ghi tên học lúc nào cũng được. Miễn phí.

Đại hoc : Gioi duoc hoc bong, do phai vay tien chinh-phu de hoc (tiến lợi mhe, sau khi ra trường có việc làm mới bắt đầu trả). Không có vấn đề "scrutie laterale", người gioi hoc 4 nam ra ky-su, ta do co the hoc 6 nam. Co the vua di lam vua di hoc, Bù tin chi thi thôi. Học phí không phải là vấn đề quan trọng. Thiên trí và thời giờ thường trời buồm ta. Mọi trường đều có Counselor để ta bàn luận về chương trình học của ta, học bong, việc làm ...v...v...

Hoi : Mua nhà ?

Tra loi : Chưa nghe ai mua nhà trả hết bằng tiền mặt.

Thông thường trả 10% hoặc 20% trước. Số tiền còn lại vay nhà bằng trả lần luot hàng tháng trong vòng 30 năm.

Thí dụ : 2 vợ chồng lương mỗi tháng \$2400.00; công quan cho vay tinh rằng ta có thể để từ 1/4 đến 1/3 lương tháng cho ván đe nhà túc là 600\$ đến 800\$. Nếu tiền lời là 12% mỗi năm thì 1 tháng 1%. Số tiền mà họ có thể cho mình vay sẽ là $600 \times 100 = 60,000.$ \$ tới $800 \times 100 = 80,000.$ \$ Do đó 2 vợ chồng vay sẽ là $600,000.$ \$ hoặc $800,000.$ \$ thời. Nếu muốn mua nhà 100,000\$ 2400\$/tháng chỉ có thể vay tối đa 80,000\$. Nếu mua nhà 150,000\$. thi phải trả trước 70,000\$. thi phải trả trước 20,000\$. Nếu mua nhà 150,000\$. thi phải trả trước 70,000\$. Một nhà 90,000\$ hiện nay có thể thuê với giá 500\$/tháng. Nhưng 3 năm nữa giá thuê sẽ lên đến 800\$/tháng.

Một nhà 90,000\$ mỗi năm giá có thể tăng đến 100,000\$ hay hơn nữa (lạm phát) Khi có việc làm rồi, lái xe vòng các khu mình thích, thay nhà để bang bán thi điện thoại tối hoi mua.

Những vùng đang xuống dốc, nhà rẻ nhưng bán lại rất khó.

HOI : Mua xe ?

TRA LOI : Xe không có không được !

Vào thư-viên thành phò muôn bao " Consumer reports " các tháng/ năm vừa qua xem các bài phân tach và sap hạng tốt xấu tất cả các loại xe. Theo do mà mua. Nếu định mua xe cũ thi nó cũng có chí 500\$ nên mua xe gi, năm nào; 1000\$ nên mua xe gi; nên tránh xe gi .. v..v... Thủ kỵ các thư-viên có thể giúp ta tìm các số báo này.

HOI : Đôi nghe ?

TRA LOI : Electronic; nghe rát thịnh hành tại California và Texas, VN. làm rất đóng. Trung hoc hoc 6 thang đến 9 thang sẽ thành Technician để làm các hàng luong 5\$ đến 10\$/giờ. Việc làm để tim. Làm hàng sản xuất thi để ai cũng làm được sửa chữa Radio/TV., phát minh, lắp dù-an về eletronic không phải là một ngành để học, chỉ để cho những người thực sự có khieuv về nghe và yêu nghe. Mô tiêm ăn, tạp-hoa VN : Thay nhiều người thành công tại vùng đồng VN. Ở nói ít VN. thi rất mêt.

Mô say xắng, rap chlop bóng, hót tóc; mua tau di danh cá ...v...v... Khi làm tủ nhu vay, nghe nói là có thể vay duoc den 90% von. Hoi Small business administration xem (telephone directory).

HOI : Giam-chi.

TRA LOI : To-chuc thuc an My. Thinh thoang moi an do an VN. mot ngay o do... vong bon.

Mua do dung : Theo doi bao de mua "son" (sale)

Cung mot mon do, noi nay ban 1\$ noi khac ban co the 0.\$70. Banh mi mua o lo re hon. Rau cai mua o vuon van re.

Moi thu sau cac bao deu quang cao Garages sales; do du dung tu nhien de trong garage ban van sang thu bay : giuong, ao, tu, dung-cu sua xe ....

HOI : YEU ?

TRA LOI : Cac ong CC.: 100% ta ve ta tam ao ta".

Cac con cai: 98% nhu the

(Viet den day nhho luc ben nha, gap mot anh ban, tinh hay bay buom, di My ve,toi hoi : " Tra thu dan-toc ra sao may ?"

Anh ban to ra chan nan :

HOI : Cach tim cac dia-chi can-biet.

TRA LOI : Dung telephone directory (phan cac trang mau trang).

- Thi PE.& EIT. : (Thi du o California), tim chua "California State of"

(muc nay ghi dia chi cac cong-so) sau do tim : Professional engineer board of registration for.

- American Red Cross (moi city deu co) : nhho tim nguoi ban that lac trong nuoc My hay ngoai-quoc.

- Job shop : Engineering Job shop (trang vang).

- Ai-huu Cong-chanh ? ?

WESTERN UNION: dien tin, dien phieu ve V.N.

Cac cau hoi sau day xin cac ban nao biет, giao dap ho :

1- Dang o trai dinh-cu muon vao My phai lam sao ?

2- Co bang Can-su? ky-su muon vao dai-hoc lay BS., MS. phai lam sao, mien mon nao, hoc bao lau ?

3- Thi vao city, county engineers bai vao ra sao, sach nao ?

4- Vay tien cho Small Business ?

5- Gui tien thang tu My ve VN.

Nhung ban nao co cau hoi gi them xin thu ve de chung toi lieu ly

Sau khi chia qua đời tôi H'nm lại
 Trong cõi nết k'cõi chiai em' thay
 chiai lâm r'at u'nh'nh' thay - Tú' chiai
 11, 12 tu' chiai d'c' lâm thay r'au, aling
 lai k'cõi lõai thay buon, R'oi kh'ng aling
 chiai lâm u'nh'nh' chiai r'au l'am
 lâm thay. Chiai từ T.K. H'ny ban l'ay
 l'et h'ien l'a Tú' l'as phuony (t'c' d'c' bao
 chiai ib' l'et h'ien nay n' co' chiai Tú'
 Tú' l'et l'au r'ot x'nh' chiai r'au fri)

T'z' sin fo' Anh 3 b'c' thay nay -
 mo' ro' tam tay cu' chiai d'c' bao d'ay
 - bao AACC v'cung lo' the' l'a tam tay
c'c' nh'nh' d'c' bao d'c' bao que
tuy'c', bo moi tuo; xie, bo oban
cu' d'c' za d'c' d'c' a'jt. Chiai r'au
 l'et xa thuong als' ep'te luong, u'nh'
 luong m', ban cung l'a m'ng lep'.
 Chiai k'g' th'it cai xi xue, o'ma dor'
 me'xa' luon nay - fo' m'ies u'ns chiai
 do' ghi. C'au ôm Anh.

LE BUÔN

haukuay (TRẦM KIM NGÂN LA)

J'ng trong l'p h'nn mang n'hieu m' m'ng

C' gi'ng b'c' n'òi nghe thay q' d'au

Mai xem tho' xu'n d'eu v' s'au

Vai nh'nh' d'c' thu'at long can thi tam

Ep' phap van lam cao ma' buon chan

Bai Grammar dai tham thuat 4 trang

Ens ngoi ngoi nghe tien'g gio' tieng chum
 kem

tuoi hoc troi

Ngoài trong lớp sao hồn nhiều mộng mê
 Gió xài sổ - khaij kêu nghe cho kỹ
 Kéo & lùm rỗng bài toán bài hai
 Em nghe rồi em lại đê' ngoài tai
 U - mải ngắm mái tóc dài của Thúy

Khíng đêm vắng ngán sao trối tiuệt
 my

Buồn phông, lén len lén bước vào hồn
 Gió lang thang sao quỷ lèn đèn cây
 hồn lén tóc cỏ Krông Bông 16

Mai tôi đi, bạn ơi đừng buồn khóc
 đừng tiếc thương hay quyền quyết nho'

Gia-Tu

cho giọt sầu vương dòng máu tim tôi
 cho héo uá tâm hồn nở bạn nhỏ'

Mai tôi đi lớp buồn đừng que chết

Mắng tôi rã ngãi khác thay cho

Tiếc làm chi chỉ một đứa học trò

Không thành tích, không có gì đáng bùn lồng.

Mai tôi đi vẫn vương tùng khuôn mặt

Trong lồng tôi 41 đứa học trò

Tìm tôi đang chất chiu tùng kỷ niệm

Mai tôi làm hành lý lục ra đi

* * *

Mai tôi đi! Tiếng kêu kêu buồn vong lai

Gia-tu thời trường cũ bạn bè ơi

Mai tôi đi bước chân buồn nang tru

Có ve sầu đứa tiễn bước chân tôi

Cho thằng cò yêu dâu

Sáng em dậy minden mang
nằm, ngáp, dau, ngáp, vắng
Giờ học cl.

for Jan

Ta viết về thành phố
về những con đường có hàng mè ranh lầu
mà phô phang lai xe đạp lồng quanh
phi thời tiết 4 mùa không chuyển
cố hay chẳng ta như nhau trên mía rào
Với lùi hứa kia có ro dưới hàng hiên nhỏ
Với bao lần ta làm kế khung cẩn
Bóng xe vẽ dù chung quanh ta là mè
Ta viết về thành phố
về những hàng rong khêu gợi
cố mè khu tan xác vẽ xe kéo xe
nói chua chua vắn ãm, câu xanh xanh sai
và khung rồng, chèo buýt, dàn áo, nước mía
hết, khip nhau nhau nhìn nhau cười, hồn thinh
lộ, lùi hứa mày tôi, tên dung cõi
Thấy mè chua bị bắt có xót phênh?
ta viết về thành phố
quai nhúng lumen, nhét tý thịt lợn
qua nhúng thang nay dày trời
sẽn ỉm thán mom mèi ối cỏ dòn

20/3/79 TÙ LÝ PHƯỜNG
(TẬ THÊ 2-80)

A

MỘT KỶ - NIÊM ĐE P.

Đầu tháng November vừa qua, Anh Nguyễn-Mạnh-Hoàn và tôi xuống Santa-Ana thăm mây. Bạn cô-tri, và đồng thời muốn gặp Anh Em Gia Định Công-Chánh sinh sống gần đó cho thêm tinh khảng-khit. Anh Lê-Khắc-Thi' tuy rất bận công việc, đã có nhã-ý mời một số Bạn để họp mặt cho vui, thêm nữa, để biết nhau hơn, vì phần lớn-nhất là riêng tôi-với nhau vẫn là "vần kỵ thanh, bất kiến kỵ hình". Tiệc trà thân mật, mặc dù lă vào ngày làm việc, đã hội được 15 Bạn, do Anh Chị Ái-Văn khoản-dãi.

Để nhớ lại cuộc Họp-Ban đã có được do sự sờ-sáng đáng mến, của Anh Lê-Khắc-Thi', Anh Chị Ái-Văn, và tất cả các Bạn vì yêu mến chúng tôi đã có gắng có mặt, tôi xin thân tặng các Bạn bài thơ sau đây, lời lẽ nôm na, nhưng nói lên những cảm-nghĩ thành-thật của một bạn, kể từ năm mới này, được liệt vào hàng-ngũ "Thát tháp— không còn là cô-lai-hy nữa, nhưng mà là... — tiêu hi!!!.hi!!!"

Tình bạch-phát, hân-huyên là quý nhất,
 Hai Anh Em quyết định xuống miền Nam
 Gặp cô-tri xa cách tựa mây ngăn,
 Tình thăm thiết keo sồn trên bờn giáp.
 Với đồng-nghiệp sinh nhai vùng ầm-ap, (I)
 Cùng cõi thăm, để có dịp gặp nhau,
 Bến già nua, cùng nhủ Bạn "ra sau" (2)
 Hầu mới cũ cùng nhau tay xiết chặt.
 Khi được báo, mến danh, đều lật-dật,
 Hồn mười Anh trực-chì "Ái-Văn-trang"
 Đường xa gần, nào ngại truyện lở láng,
 Để hội ngộ chia vui tình có sẵn.
 Trà ngon, bánh ngọt, thơm xì-gà trộn lân,
 Truyền tâm-tình tuy mới, tựa từ xưa!
 Trái năm thu đã cung gọi nắng mưa,
 Mái tình bạn vẫn đượm mâu khảng khít!
 Lồng tưởng mến, trẻ già đều riu rit,
 Chi' nhiệt thành hân tựa tuổi cồn xanh!
 Mỗi phút qua thêm chặt mối thân tình,
 Chén trà nóng long lanh niềm hữu-ái.
 Tình Công-Chánh rồi ra cõi mai mai,
 Mặc dù đồng xa, tuyệt dại với múa dâu.
 Trăm nam dù có bạc đầu,
 Mỗi tình đồng-nghiệp vẫn mâu thâm tuối!

(I) California-Tôi ở vùng tuyêt lanh.
 (2) Ra trường sau (tốt-nghiệp sau).

January Ist 1980
 Đào-Trọng-Cường

NHỊP CÀU TRI ÂM

LÊ MÔN G. HÙNG : MAURITANIE (PHÍA CHỦ) : cined

có bài vap nhing chiến tranh phim 25' (cung ian sat ua mít).
 Lai cat la cat hung nua day thi van bo lon ngon nua nua
 thi ba cung chi duoc. Thi on day sat o day la doc sach
 vi nghe uin vay do' nang doi song o day tat tat. Ma
 3 phong 1000,000đ/ thay, thi lai 1đô/goi, bia 1.5đô/chan.
 Bia vay nua cat uin cho thi chi' 4 nam sau la day
 song on roi (di tac ki mit thi cho anh Ben Hay).

LÊ VĂN THÔNG (TEXAS) từ xét rất chậm hể trong việc đóng
 góp để duy trì tiếp Ban ATCC, nhưng cũng kín Ban Tiếp San
 biết cho; và phần phải di chuyển đi nơi khác làm ăn, không
 ở Alaska nữa, quá lạnh, sức khỏe của tôi nay không thể chịu
 nổi xiếc Bắc Áy nữa; phần chia tay sau 4 năm từ đây
 không nhúc ra Bắc VN, ta phải bò xác trên ruộng nui Yên Bái.
 Còn một chia thủ hai và quatinh đang trời nở, 8 trai tam
 trú Indonesia sau hơn 10 tháng vượt biển, vẫn còn bị bắt lại
 vì dù lý do, mặc dù đây là thù tục của họ cầm đầu là
 có Hồi Thiên Nguyễn bao trù, mà vẫn không khóc khisch.

NGUYỄN KHẮC KHÁNH (tin do Le Nguyen Khanh)

(Viết) nay sán trieng ty dian hie Biển tra cung
 va 5 con ta den Thái Lan, Xin ghi da
 ch' me a. Khanh sau day, de cai co them
 co thi' liem lai va grup' do:

NGUYỄN KHẮC KHÁNH

% Thailand Baptist Mission

P.O. Box 3

CHANTABURI - THAILAND

HỒ TÂN PHÁT & PHẠM MINH DƯƠNG (tin do ô. N. M. HOÀN VIỆT) 52

Ông Hồ Tân Phát cùn TGĐ Điện Lực đài
Tổ Pháp toàn tự với già đình. Ông Chí Phết
cũng 3 con hiền 3' dia chí như đà ghi
trong lá thư số 15. Ông Chí Phết có 2 con
bón hiền 3' Portland (Oregon) via di học
về di lâm.

Ông Hồ Tân Phát cũng cho biết là Ông
Thiệu minh dương và Tổ Pháp ngày 6 tháng
1-1980 toàn tự với già đình.

CHUYÊN MÃU (CA)

trên bia "lá thư Công-Chinh số I5-I-1980 có biến ở cuối trang doi cau
doi :

Đã ván bên gần cung tué-nguyét .

Nước con cau mat voi non song.

"Non song" doi voi voi "tué-nguyet", khong xung vi hai chu "tué nguyét" là chủ nhỏ,
ma doi voi "non song" la tiéng nôm. Nếu thay hai tiéng "non song" bang hai chu
"Giang son", cung nghia ay ma bang chu nhỏ thi ca xung hon.

TRÒN G ĐÌNH HUÂN (SÉNÉGAL)

Dân số toàn quốc vào khoảng 100
5 triệu, gồm 7 bộ lạc (hay sáu bộ.)
khác nhau, nên ngôn ngữ click khác
"Công việc của tôi là làm bà tàng
để họ", xin "Aia sang hường là, kao
kay cat nha kles klop kai ke", rõ ràng
cứu và thieu hiện một số lớp mía
cứng như rết sốt để ngăn mía mía
v.v... Có vẻ rất cần kẽ dầu,
nhưng thấy giòng suối sốt có vẫn mía
nhiều có lẽ không nên làm việc quá
mía, e tội họ, và có lẽ cũng à-khai
hiệu kêu xem việc làm làm ta ta...

MONG ANH PHAT
VUI LONG CHO ATCC
BIẾT ĐỊA CHỈ CỦA
ANH DƯƠNG.

ĐÀO TRONG CƯỜNG (CANADA)

đ/c Khuôn và LTCC số 15 - Xuân 1970. - Đẹp đẽ - Khoa Công phu -

- a) "Mâm muối". - Có mấy món ăn này đã được mài bén quá cao - hùng dã "hơi quá tay muối ôt". Cơm chưng da! Bài "Chén gốm bằng tay không" là một câu chuyện vui, rất hay
- e) Lấy gì dạy con. - Bài rất hay, đọc thấy thán thán. Cố ác cảm tưởng là khi Suy Thanh Hùng khen đọc lại bài của Bà Xã, đã thêm vào đó ít nét đặc - đáo của bà trước kia: ghi: "Tôi Suy Bress Hiệu & Cie. Nếu như Thanh Hùng đã, từ lâu, vui vẻ nhận các danh-ti: Văn-sĩ, bách-sĩ, lại có "Người-đi-mưa", thì bây giờ anh có quyền nhận thêm hai danh-ti: Chiến-sỹ và "Yêu-tử" (yêu the). Vì bốn câu thơ "Trước mặt là Cộng-Sản
 "Sau lưng là quân thù,
 "Một mình tay trống gõ,
 "Giết mìn zhe tưng hô. (hô xung phong chẳng?)
- mà tôi ngay nay, auf Vän ein soix manh, thi auf cõi phai försör nöm 101 tuoi!
 Suy Thanh Hùng thân mến, Ban già nay hứa lòng anh lâu..."

THÁN 1st Feb. 80.

Chính tôi đã vào nghề này trong ba bốn tháng ở Canada (1976) cho nên tôi mới có cái nhìn xét sau đây: Canada (nói bồ, vì tuổi già không kham nổi)
 1) nghề Agent Real Estate không cho phép làm việc part-time (bạn chỉ cần về kinh tan so²)

- 2) Bất buộc phải làm việc cho một Hàng Courtege Nhà cửa (thường là và kỹ nghệ, chỉ không được phép làm riêng cho mình không kèm với danh nghĩa Agent. Vì một Cái Bàn ghế với một tiền ương họ đánh cho riêng mình không phải là đồ mua sắm muối. Tùi-lui hay không tùy ý đâu. Một chủ nhà ôt quý giá lâu, mà mua phải làm việc sau cho Hàng có lời mồi xong. Nghĩa là phải bỏ ra full time, không kiêng gió giao dịch v.v. Khách hàng nhất là vad bao tốn tài chính).
- (BẢN PHẨM TRÁCH: HỌC LẤY LICENCE THI ĐỂ MÀ BÁN ĐƯỢC MỘT NHÀ LÀ KHÔ' LÀM. MUỐN ĐẤU. TỪ THỜI GIAN VÀO NGHỀ PHẢI NGHIÊN CỨU KY.)

NGUYỄN MINH-TRÍ. (CA)

Lúc 3' Tao, đọc các LTCC và "các mâu tinh
về bão trồ, tôi đã rất sung sướng "đã ēn thai"
tung nganh Xe Xe - Cho tôi đưa bò tham anh

AH 3' VIATH đã mời mìn làm bão trồ cho 5 anh
em 3' Tao; Không những anh mà cả chị nữa, đều
có thi qua Tao cho anh em tin nhan, nhưng chắc
anh chỉ bịn lầm vì ít ai về VIATH! (Còn là một)

BÙI THÀNH-DƯƠNG (MARY LAND)

ghé vi bò chén, ^{nhai} và ay thuêt ngón kẽ
dụy tài Thanh phòi bapon san say V.C chén
vì khôn chayen đốt nát, chén hàn, than
nhưng uô tò so chén kén trong thô
giàu bát dài để pla' can "can to ay thuêt"
và chung!

LÊ ĐẶC-NGÀ (DALLAS) qui ôn nghiên cứu
xem lai thui mít có thû nhau quay cao chè
lss' tiêm VN để thêm tài chén ^{thu} gipidé
cái an em ô' thai tí man không.

NGUYỄN-BÙI SƯY (CA)

Trong Lai Thư 15'13, tin có đưa ra câu
tứ: "Ông có' ss' bù ss". Trong Lai
Thư 15'14, một anh em ai heo
đã tài lạy nát hay: "Chém bù ss
tay cao dây", không khen deer bò
tin. ^{ti} mìn bòt quý
danh em anh em ai heo tó de
xem mìn chén la-de ahe đà heo.

MAI-VÂN-KÝ

MAN VAN KY - ADAT TG 574 - BARRACK 157 - PULAU GALANG
CAMP - C/0 PMI (PULAU MERAH INDONESIA) - POS 19
TANJUNG PINANG - INDONESIA

Tôi rất nhớ thời thu của anh và
lỗi đó của anh giờ chia chúng tôi xa
thanh thản cảm ơn ai anh và không bao

BƯỚC THẤP (CA)

Vừa rồi là một bài (nhà) mà Huyền mìn chép
tôi đang hay hít giờ ca. Cái bài này là bài
tôi cho ông tôi hay và

PHẢN ĐỘNG TẤM

Theo anh tôi (Bác Sĩ Tuân) ở
Texas là chỉ xin đi Mỹ mà thôi. Không biết sao! Tôi và gia đình
đang chờ đợi. Ông bà này cũng có khoảng 2000 người, để chia, tuy nhiên điều
kiện anh ở cũng rất khan hiếm nên cũng mong đi sớm.

Tôi cho 2 đứa con trai lớn đi trước 15 hôm. Khi được tin chúng đến Bélar
thứ tôi, nhẹ tôi và 2 đứa nhỏ di tiếp theo, cũng phát xuất từ Rach Gia -
sau đây thi lai vào đúng 2 trai với 2 đứa con trai nên cả gia đình lai doan
tu, thật là may mắn, mặc dù lần nào cũng bị cướp 2, 3 liêt, tên bô
thi chàng con gáy bò - tuy nhiên không thiệt hại gì đến con người là may
lành. Ông bà tôi nhiều chuyện bị mất mát người kề ra rất thương tâm

Đến tại Hàng Không thì nghe nói có nhiều anh em của họ kết
nối anh Hatali, nhất là anh Khanh hồn như nghe nói để từ từ anh đi
thông tin. Ngày thứ hai nghe đàiラジオ (radio) nói là không biết sao. Tôi có
gặp lại Trung tá Phan Loan, và báu (Hàng Không Dân sự) di làm ở Sở Xây Dựng
kết quả phò, gặp tay đài lầu (khoảng 5,6 tháng). Không biết sao.

Các anh ở Khanh Hatali và gấp may hơn, ta là theo tôi biết cũng đi
dua ra.

Số 14, Tui nói Ngõ xóm Đầu tay và vò lâm
với Công ty Gỗ Việt Nam. K Nhường không tung. Cho đến khai tôi
đi 25/4/79, anh Đầu chia vò và anh Thúy, anh Nhường làm việc 2
nồi khai nh. Chén tôi cũng thường gấp 2 anh ấy. Trước khai tôi và
tay chúng viết trại với tui, ban nay nghe nói trại đã đổi và anh
Đầu và 1 số kỹ sư Khai được ra khỏi trại nhưng đều tên nót
chỗ nào to lâm công ty xây dựng (chỉ nốt không có ghi chép).

TRƯỜNG QUANG-DINH (DALLAS)

Những tháng cuối 8' Palau bị đánh
 nỗi kinh khủng em Africa 8' đây có hoạt động
 que lè thui Africa số 14 cái ảnh gởi cho
 ảnh không. Tuy là ảnh em 5' đảo, nhưng
 chỉ trong ngắn cũng chính nó nói chung
 là ảnh em 5' Trung tâm Quốc gia Mỹ,
 Thành Phố Hồ Chí, và là ảnh em kinh
 trắc mìn, tên hàn lâm chuyên tay phản
 đối từ Africa, tại thời hoạt động bắt vụ
 lôi kêu bị ảnh cái ảnh và kinh rúng
 mìn để không bị lõi quay, lõi lõng nói
 xé lõi quay người. Và cũng que lè thui
 Africa, ảnh em tên cái nồi xa xôi cách biển
 anh là cái trại tỵ nạn, đó kinh diễm kín
 tên em là tên kẽm thép kín, và là ảnh em
 rãnh thịt mìn, anh trường hợp ảnh đính,
 ảnh số 14 Africa nó kinh túi túi em người
~~anh~~ ~~nhà~~ ~~nhà~~ ~~nhà~~ rãnh tên diễm Nam-Sécum,

1. Anh Nguyễn Hạnh, tên em anh là Nguyễn
 Hạnh, tiếp tục đi làm lại với tên Sân
 bay không tên em và, đó là kinh túi
 năm 1978 em em ảnh số 14 ảnh em khai
 ngoài thành phố Đà Nẵng và Hòn Úi là
 Phan Quốc "Tây là tên là tên là tên
 vào đầu năm 1979, sau đó là ảnh
 kinh túi kinh thành Phố Lào Cai em
 kinh không ảnh tên, và ảnh Hòn Úi ngay
 thành Trường em Thành Phố Hanoi

Đào Duy Anh, Cao Đài Nha Trang) Auh Duy
lại S now

Auh Khuê Lâu, Trưởng Tỵ Nghiệp Cửu
Cung Đenwang Cử, tiếp tục lão lối với
hết kinh cung Đinh với auh Khuê Trung
chiến dịch thám thao hàng vạn vào VN
tại Long Nha Trang.

3. Auh Cao Lãnh Dauli, Trưởng phái
công Công Tự Long Đenwang Cử, tiếp
tục lão lối với VN, xin vua điều
diễn vạn VN ở Saigon & Trưởng Khuê
ngay auh Khuê lão lối! sau

đó diễm yến cẩn xin thưa vua, hứa
auh Khuê lão lối long Tỵ Hồi Long
và Trung Kì quanh quanh & quý túc
quý en Tay.

4. Auh Bùi Văn Miếu. Trưởng báu Đế Lô
Nha Trang Cử, sau vua viễn Đài Hợp Long
đóng Nha Trang, đì eai tao vè tìn
với auh VN, tôi và Quốc Lộ định bay

có que' tham auh hời lão & Nha Trang
sau đó hời lão eai tao lão lối 1986

1. Auh Khuê Khiết Khiết na sao.
2. Auh Võ Văn Dauli, auh thưa spian đài
Kieh phuai tho dieng aoh Nguia Beut (Quang
Ndué + Beut Dinh) đe u' lai bau Cai
dieng hò s (Denwang hò). Hứa b' daif clu
lai 2 nhau vuu bay Denwang lai lai oanh

Dauli với auh Phak.
T3: Cùi mìn áo' leoi vich, tôi a' liêp lopai auh gau

T Ellison - Nguyễn Khoa (Boston)

Hết Xãp 3 mae - & hai Cog
San Tay Nha va Phuc' long.
2 Ban Gang + Vang hien 3
mäu: mìn, đùi, C.S. trai & vén -
kemg chiet gi' day sh. tum' dai'

clua, bay di' ay ~ an ~
(PANPHUTRACH : XEM MỤC NÀY, THẾ CỦA VAN 4)

BÚU ĐƠN

có hai mục này
Cứ lúp cung nên có người xung phong nô lỵ; để làm mục
kinh nghiệm tìm việc của mình (Thành Công, Tài sau
Thành Công, thất bại, tài oai thắt bran) và mục
ĐS Lãnh (nhung khó khăn, nhung v cảm kích, cảm thành,
cảm hận, nhung cảm lãnh nỗi)

NGUYỄN VĂN KHÁM (CANADA)

Mặc dù không phải xuất thân từ trường đại học Công Chánh Phú Thọ; nhưng
tôi rất yêu nghề Công Chánh và cũng đã từng làm việc trong lãnh vực này
trong một thời gian ngắn.

Nhà máy xin phép and cho tôi đóng 15 dollars để plus vào việc trả cái tôi phí

LƯU THÀNH TRUNG (Boat No: 550545

Vietnamese refugee camp P.O.Box 3 SONGKHLA THAILAND.)

Tôi xin tư giai thieu, tôi là LÊ LÂM THÀNH TRUNG.
Cau su' con chinh, va tinh nam 1965, tinh Tay Lan chung
với Truong Lanh Trung khu can dung 6 Cai Pho. Truong am
Tung tim khac vo ho' dau nam 1979. Con tos va ga dius
moi' vao thien khao vong khien tot ca' Giai dan uay
20-11-1979 va tren tang o' trai h' van Songkla
Thailand.

Con dien tung viet bien, qua Ha' den bi coi' the
tham dan vay. Ong con dieu cu vi so, oai san do
hanh khie la' vat vien va tinh tre' deu bao tan.
He' bo', tu' chi' con ve' oai quan dieu va' aot
chuk' ai - lung. He' em, nguy da' viet qua, kieu'
khau vat chat. Luu' ve' rat, aot' la' da'ng
de'p di' han hoan han ngap u' khue' to' da'ng
luu' tho' trong hanh tu' do.

Coi cuong mo' Anh keu goc den ca' cat;
du den luu', chi' dan va' gap do' lau quay
SPONSOR de' kieu' duong ce' tai Hoa Ky. va' ho'
quip to' lu' dai' tinh can do' nai' tai Tai
ti' anh Smakle pie' no'e.

Chân Chào Anh và gửi lời thăm dò
 Anh Tùy Anh Baig Anh Seine Anh Gwang (Butler)
 Anh Ông Huân Huân Ông, Ông Huyết Tân Đạt (Ho Kien) v.v.

NGUYỄN DANH VĂNG (PENN.)

Tôi là Nguyễn Văn, là sinh viên Cao Sinh hàn
 3 năm học tập cao tay, tuy nhiên năm
 1978, tôi bị bắt đi tù, vì say bay máy vào năm
 năm 1979.

Tôi bị bắt vì sau gần một tháng và 10 ngày
 bị bắt, sau đó bị bắt thêm 35 ngày "còn" và bị
 bắt thêm 10 tháng không đủ và chỉ 10 tháng !!

, sau đó apply tên của tôi, tên là Nguyễn
 Văn Nhị Khoa, tên có bằng Bachelor of Civil Eng. và
 có P.E. cấp kết quả.

CHI HỒNG (EM VỢ ANH ĐƯỜNG - BẢO - TOÀN CCHK)

Là quái sống rast và tên tuổi của bà toan
 và em Hương tên sunny là con và em bà già
 tên chồng là diệp nghiệp như ông bà, vào ngày
 18/6/1979. nhưng từ đó nay gần 7 tháng mà
 bà chưa có 1 tin tức và tên tuổi nào rõ ràng

NG. THANH TÙNG (UTAH)

Bố tên Indo tên

nhỏ' đến ban hé minh còn ở đây và đồng bào mình mà
 buôn, lô và thường vì tôi đã trai qua sự khôn khéo này
 Không biết anh Hoàn, anh Nam đã qua chia

Có rất lo cho các anh ấy vì lý do
 gì phải ở lại trại một thời gian, cái gì chủ ở thêm
 nói trai 1 ngày là 1 ngày có cực ghê gớm anh
 Hiệp a. Vì sau ôn luôn luôn đe doa con người

TRẦN SĨ HƯƠNG (CH) Trí tuệ là tài sản doanh nghiệp
 Khi khai mạc rõ ràng là một là tài sản riêng
 của anh em đồng nghiệp công chánh, thành lập từ trước
 nay bao nhiêu thiết kế không hoạt động chính trị và sinh
 lời... ; thế nhưng ngoài tên ta là thành lập
 một số ít anh em tham gia tài sản này no
 tự việc đề nghị lập hội chính thức, nói riêng tôi cái
 lãnh vực kỹ thuật, văn hóa, biến là thu thành viên ban
 đến việc tổ chức tài chính, theo dõi tin tức thời cuộc
 v.v... Thật ra, việc tài sản của chúng ta là một
 hành động chính trị rõ ràng là sự bất đồng ý kiến
 của chúng ta đối với chủ nghĩa cộng sản. Vì vậy là thu
 ATCC mặc nhiên là số đông liên lạc giữa những ai hiện
 công chánh cũng lập trường quốc gia với nhau. Tuy nhiên
 là mâu thuẫn chung của những phần tử không cùng một
 mứa số. Chúng ta có thể có những ý kiến khác
 biệt trên mứa văn hóa để những mứa tình ái hiện
 chúng ta đã ngõi chung lai với nhau, qua là thu
 ATCC, thành lập nhau, kể chuyện cho nhau nghe
 như những người thân trong một gia đình. Theo
 tôi nếu trong chúng ta có ai muốn đi săn rắn con
 đường chính trị thì xin cứ hoạt động với tư cách riêng
 trên mặt cát diễn đàn khai. Xin đánh là thu ATCC
 để thông báo tin tức anh bộ, trình bày những vấn đề
 của chúng ta như công an việc làm, thi cử, bảo hộ,
 Đô đốc chúng ta không nên đặt vấn đề là thu phải
 đay hay không mà chỉ nên cố gắng ra đúng định
 kỳ 3 tháng một lần để bảo anh bộ anh em

BĂNG SÁNG - CHẾ

LE NGOC DIEP

Một ý nghĩ thoáng qua trong đầu hay là một phát-minh mà các bạn đã kín đáo theo dõi từ nhiều năm qua ; làm sao đổi nó thành ..... DOLLARS ? Đó là cả một đường đi vô cùng chông gai và rắc-rối không khác nào .... chạy loạn công-san.

Bài này mong giúp các bạn những bước đầu tiên để có thể quyết định tiếp-tục hoặc dẹp bỏ ý nghĩ phát-minh của mình hau để thời giờ làm việc khác ... chắc ăn hơn.

- Đã có trên 4,200,000. băng sáng-chế trên nước Mỹ, 95% băng sáng-chế không đem lại một xu nào cho người phát-minh.

- Rất nhiều người mất cả áo ..... sò-mi vì bô tiền theo đuổi các phát-minh của mình.

- Không có sự việc một người mang vào một hảng lòn băng sáng-chế của mình, khi ra cảm trong tay một check 50,000\$. Rất ít hảng mỏ hé của để tiếp người phát-minh, phản lòn không nhận phát-minh ở ngoài hảng của họ.

- Phải tự hỏi : sáng-chế của ta có mồi không ? (hay chỉ là một trong những 4,200,000. đã được sáng-chế rồi), có ích-lợi không, có xin băng sáng-chế được không, có thực-hiện được không và nhất là có bán được không ?

Hỏi :

Tôi có ý nghĩ phát-minh ra một máy điện-tủ để thi E.I.T. Chỉ nhấn nút môn học (Hydraulic chẳng hạn), vào In-puts theo để bài là tự-dòng máy sẽ cho đáp số. Ta chỉ cần theo đó mà khoanh câu trả lời là đậu E.I.T. ngay. Vậy tôi phải làm sao để ..... hot bậc một cách ..... khoe nhất ?

Trả lời :

1- Viết thư về U.S. Department of Commerce Patent Office Washington D.C 20231 xin booklet " Disclosure Document Program " .

2- Theo quyển này, mô-ta sò-luoc ý kiến của ta, gửi kèm 10.\$, cơ-quan này sẽ

ghi ý kiến của ta vào sổ bộ 2 năm trong khi đó ta phải hoàn-tát thủ-tục xin bằng sáng-ché.

3- Khoi một co-quan tu (patent developper) thực-hiện ý nghĩ của mình từ khai-niệm đầu tiên đến prototype. Có thể phai hao tốn từ 10,000. đến 100,000.\$.

4- Sau đó co-quan này hoặc một patent attorney đảm-trách việc viết bài mô-ta các phát-minh để xin patent, chi-phí có thể từ 1,000. đến 10,000.\$.

5- Khi patent được cấp (thông thường từ 1 năm đến 2 năm sau khi application), patent được in trên một nguyệt-san de ở các Patent Library (mỗi State chỉ có 1 hay 2 Patent Library thôi). Có những hàng chuyên theo dõi các phát-minh mới để điều-dịnh với người phát-minh, có hàng chỉ dùng làm trung-gian ăn hoa-hồng thôi (có khi hoa-hồng lên đến 85% số tiền ban đầu).

Hỏi :

Tôi có ý nghĩ phát-minh ra một "nóng sát" để giúp các cụ già yêu duối. Muốn xin patent bằng một phương-pháp ít hao-tốn nhất thì làm sao ?

Tra lời :

1- Vào thư-viên muộn các quyền liên-quan đến INVENTION để đọc và tìm hiểu các chong-gai trên con đường phát-minh.

2- Xin quyền Disclosure Document Program như nói trên cùng các quyền lật-vật liên-quan đến ván-de patent.

- Patent Laws.

- Patent and inventions, an information aid for inventors.

- Guide for patent draftsmen.

(Patent and trademark office.

U.S. Government printing office Washington D.C 20402)

3- Theo các tài-liệu này, mô-ta sơ-luộc phát-minh của ta, gửi kèm 10.\$, co-quan này sẽ ghi ý kiến của ta vào sổ bộ 2 năm trong khi đó ta phải hoàn-tát thủ-tục xin bằng sáng-ché.

4- Đến một patent library soan xem có patent nào gần giống với phát-minh của

ta không ? 4,200,000. bảng sáng-ché, hàng tuần được bô-túc thêm hàng trăm cái mà vẫn được sắp xếp một phuong-thúc rất huu-hieu cho việc tìm kiém. Ta có thể thấy ít nhất 50 patents tương-tú giống như phát-minh của ta. Đọc hết các patents tương-tú này ít nhất cũng 3 ngày; làm photocopy patent nào gần với của ta nhất. Về nghiên-cứu lại xem giống với của ta, khác với của ta chỗ nào. Nếu phát-minh của ta hoàn-toàn mới thì rất có hy-vọng được bằng sáng-ché.

5- Dùng những bài mô-tả các bảng sáng-ché đó để mô-tả bảng sáng-ché của ta, Vấn đề quan-trọng là làm sao mô-tả một cách tông-quát, " bao gồm tất cả " để ke khac không thể lối-dung số hổ hù ché-tạo mà không trả tiền chu-quyền. Trong thí-du trên, nếu nói " sử sáng-ché liên-quan đến một cái nồng sét để giúp các cu yêu đuôi " thì thật là quá số-hổ vì ke khac có thể ché nồng bằng Fiberglass là có thể qua mặt ta rồi. Phai sửa câu văn ít nhất cũng là : " một nồng cung để giúp người dân ông....."

6- Gởi bài mô-tả để xin bảng sáng-ché (thông thường trên 1 năm mới có).

7- Liên-lạc với các hàng xưởng liên-quan đến các sáng-ché của mình hoặc từ sáng ché lâý (Đài-Loan, Hồng-Kông). Có những cổ-quan chuyên-môn làm môi-giới để bán bảng sáng-ché.

Đó là những chông-gai, tuy nhiên không nên vội thối-chí. Trong khi chờ đợi làm giàu trên đất Mỹ, tôi xin công-hiện các bạn 2 phát-minh xưa để đọc chòi với lời phê-bình rất ủ là khách-quan của tôi

1- YÊN XE ĐẠP cho đàn ông và đàn bà:

Yên này không thành-công là vì loại yên thường người đàn bà ngồi thích hơn; đàn ông thi thực sự có phiến đố nhưng cái phiến đó sức mày ma .....keo dài lâu.

2- VỐI NUỐC cho miệng chai:

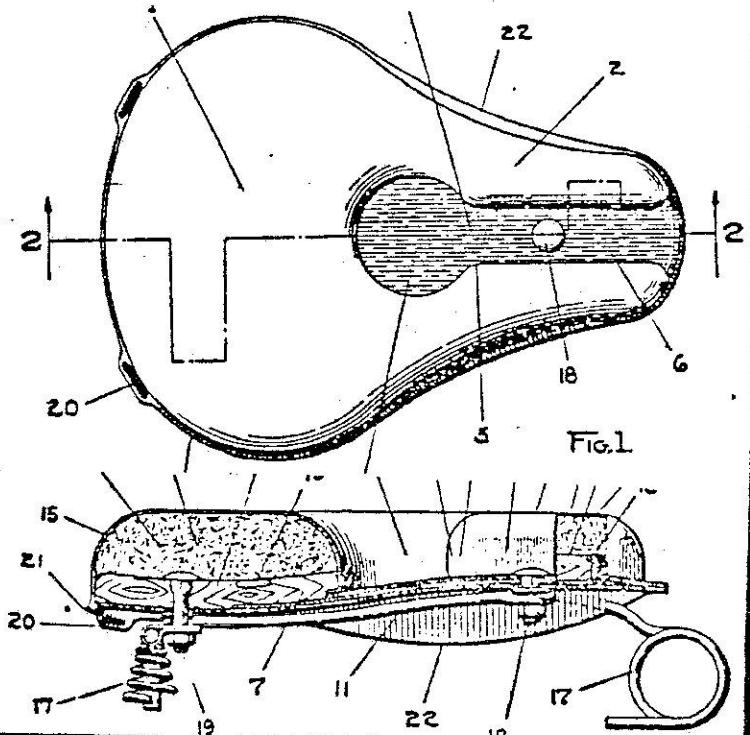
Nếu bắt buộc áp-dụng loại miệng này cho chai CO-CA thi chắc là các bà các cô trên thế-giới keo nhau biêu-tinh, đam phá cả tòa đại-sứ ..... bắt nhán viên làm con tin ./.

Patented May 19, 1925

Application filed February 16, 1924. Serial No. 393,877

... It is a primary object of my invention to provide a bicycle or motorcycle saddle having a central cavity properly located to allow comfortable seating of the private organs of the male rider, said cavity being suitably adapted to allow clearance for the private organs, to prevent pressure at the time of sitting due to the weight of the rider, and leading also to keep said organs in a naturally closed state, the sides of said channel being substantially parallel and non-mouthed...

Referring to Fig. 1, a somewhat circular cavity 3 is formed on a medial line of the apparatus as a whole, at the junctions of said extension with said larger seating portion. Said cavity is of suitable size, shape and location to comfortably receive the private organs of a male rider and more particularly the testicle region of such rider. Said opening is of bell-mouthed formation, the bell-mouth character thereof being formed on the upper portion of said opening. Such bell-mouthed formation is particularly useful to the comfort of the male rider both during the riding act and also during the mounting or dismounting acts, said organs being slidably lodgetable or dislodgeable in relation to said opening when same is thus covered or uncovered by angular movement as compared to what may be called a vertical straight-away movement....

NHỊP CẨU TRÌ ÂM (TIẾP THEO)

trong lúc thi đấu. Tuy không nói ra, nhưng

chắc chắn em ai cũng muốn là thủ môn AHCC tiếp tục

và ngay công thêm bài về hình thức này anh em mới

nghe rõ một nghĩa VTC chả là không được đổi tên

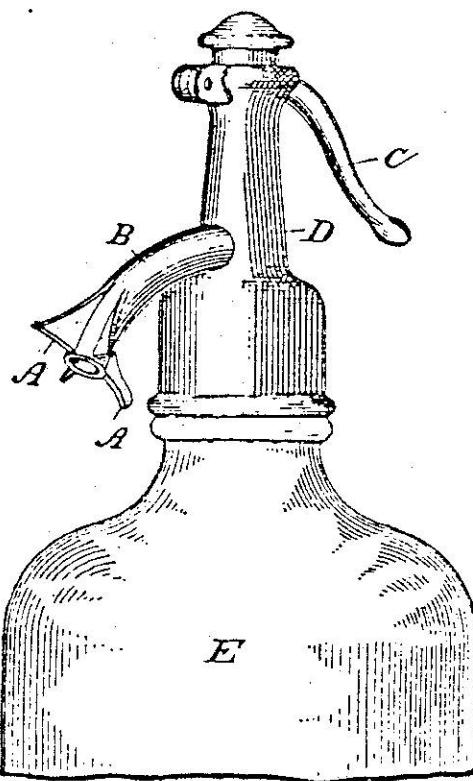
là thủ môn AHCC. Đến nay vẫn còn 8' trong tình trạng

Specification

forming part of Letters Patent No. 641,201, dated January 10, 1899. Application filed November 10, 1899. Serial No. 736,565. (No model)

... My invention relates to projections on the mouth of the spout or nozzle of siphons; and the object of my improvement is to prevent the use of the siphon as a syringe by inserting it in or applying it to certain parts of the human body. I attain this object by the mechanism illustrated in the accompanying drawing, in which the diagram is a side view of the siphon...

In using the siphon before my invention nothing prevented the insertion of the siphon-mouth in any opening of the body to be used as a syringe, thereby contaminating it with germs of disease. With my improvement in using the siphon as a siphon the projections *a* in no way interfere; but if it is attempted to misuse the siphon—*e. g.*, as a syringe—the projections *a* prevent an insertion in or application to any part of the body....

Redondo Beach, Xuân 80

Mến tặng anh Nguyễn
Ph. Đăng. Texas.

TÙY BÚT

QUÊ HƯƠNG MÊN YÊU

Nam Cát

Ng Ph Bửu Hợp

Ngày xưa học trường tiểu học, có những bài thơ, những câu văn, mộc mạc nhưng dễ thuởng, nhẹ nhàng nhưng không kém phần sâu sắc. Nhưng câu văn câu thơ đó, đọc đi đọc lại, lúc chúa phai sông tha phuông, nó đã nao nao, ruồi ruổi thế nào. Bây giờ nhớ lại, mỗi lần cõng thám thia. Các bạn hay nghe đây :

" Tú cái mai nhà, cái thêm nhà, cái lối đi cho đèn,
cái bụi cây đâm cõ, cái gi công lam cho tôi quyén luyen
khác thường.

Thuyền nhỏ sao, ai nay đều chúc cho tôi được thuận
buồm, xuôi gió, bình yên khỏe mạnh.

Thuyền đi xa mà tôi còn nhìn trở lại, nhìn mãi cho
đến lúc không trông thấy nữa mới thôi.

Ôi ! cái cảnh biệt ly sao mà buồn vậy. " ④

Một cô hay một cậu học sinh tiểu học, lúc túu trường phải
rời lang xa để đến tinh học. Những bài ở lớp vò long, nhưng
nhiều chúng ta vẫn còn nhớ mãi, vì nó hay nó đẹp chúng nào.

Bây giờ đây, xa quê hương đến gần nửa trái đất, nhiều
lần bè bạn họp nhau, chén túu chén trà, gởi lại những kỷ
niệm của mình, nhiều anh em đã nói ra những ý tưởng chân
thanh và ngày ngộ đến khóc được, vì nó chân thành đến mức
không còn gì chân thành hơn và nó ngày ngộ vì mãi tôi bây
giờ ống ban mới thấy nó ra nó và không then thùng mà nói
nó ra.

Tôi có một anh bạn trong coi, một khách sạn to lón ở
Vũng Tàu, và phải đi lại Saigon-Vũng Tàu ít nhất mỗi tuần
một lần. Ma cứ mỗi lần lên xe là anh ta vội chạy, chỉ mong
cho nó chóng tôi. Anh ta không nghỉ đến hay là không có
dip để nghỉ đến chuyện ngâm trôi, ngâm mây, ngâm nước, ngâm
đôi, và năm này qua năm khác, cứ nhù vầy đó. Con đường
Saigon Vũng Tàu anh ta thuộc lòng từng khúc quang, từng
giờ dâ, từng bụi cây, từng ô ga. Bây giờ năm queo ở Mỹ
nay, ngày ngày đi bờm xăng kiêm sóng, nhớ lại quang đời
cũ, anh ta cứ tiếc rẽ. Tai sao quê hương tao đẹp thế mà
tao không hay biết? Giá chừng bây giờ tao được đi trở lại

con đường này, tao sẽ không thêm đi xe hơi nữa, tao sẽ đi bộ để tao ngắm, để tao thở. Cứ đi mãi chán là tao lai ngồi bệt xuống đất, tao bốc một nắm đất hay một nắm cát và tao xát vào người tao, tao sẽ bức túng nắm cỏ dài bên đường và đưa tay mùi tao để tao hít nó vào đôi đồng phổi của tao. Tao sẽ giăng hai tay để ôm choang lấy tách cát, như đang đang muốn siết chặt lấy cái vũ trụ nhỏ bé của quê hương tao vào lòng tao. Tao đã ngủ dần để không thấy quê hương tao đẹp lấm, và để nó mát đi oan uổng.

Nhưng lời tâm sự đó tôi đã nghe ở nhiều người trong những phút buồn chán nhất của cuộc đời, hay trong những phút cô gắng tuyệt vọng trong cơn hy vọng, và ở những tình trạng tốt cung của sức tưởng tượng.

Một anh bạn khác làm nghề trông cà phê ở miền cao nguyên. Anh ta mỗi năm chỉ lên xuống Banmethuot vào những lúc cà phê chín, hái về, phơi khô, vò bao bì và bán. Nhưng lúc này, vườn cà phê nhộn nhịp, dân thô đồng đúc, tiến vào thấy mả ham. Nay nghĩ lại quang cảnh đã qua, anh ta từ thú cài lâm lối của mình:

Tao ngí lại, tao càng thấy tao khổ, tao dài, chưa thấy cái nghĩa lý và cái giá trị của cuộc sống của tao lúc bấy giờ. Nếu tao còn được trở lại trông cà phê, cái thu của tao sẽ không phải là cái thu đêm tiên, mà là cái thu lâm cỏ, phân bón, vụn tuối, cho cây lên xanh tốt, cho sây trái, cho nắng hat. Tao sẽ bat ghế bô nấp giữa vườn cà phê, để thưởng thức hương hoa cà phê, mặc cho sương mù hay lạnh giá. Tao sẽ gõ túng trái cà phê chín đen, bỏ vào mâm để thưởng thức cái thơm, cái ngọt mà tao cho rằng ngon bằng mấy lán trái xô ri của xứ Cali này. Tao sẽ tìm cách nghiên cứu, pha chế, chọn lọc để làm sao cà phê của tao sẽ là loại ngon bậc nhất thế giới, đem lại tiếng tăm cho xứ sở, đem ngoại tệ về cho quốc gia và đem công ăn việc làm cho đồng bào tao. Tiên, tiên, tao thấy nó hết nghĩa lý rồi....

Đây, qua một cuộc bê đầu, giá trị tinh thần thay đổi trong chúng ta quả thật nhiều vây. Khắp cái tinh trang sinh hoạt của mình trước đây vào cái lối sống vật chất của một nước tân tiến nhất hoàn vũ, cái lệch lạc không thể không xảy ra được. Người Mỹ sinh sống ở đây mà họ còn có những bệnh tật nặng nề mỗi khi phải làm những công việc họ không thấy thích thú, hưởng hòa là minh. Thông kè cho thấy những người thở cũ phải làm những việc để dang suốt năm tháng, họ không thấy thích bằng một công việc khó khăn hơn, những uyển chuyển thích thú, mặc dầu lung tiên hơn.

Nhưng ngày đầu tiên đặt chân lên đất Mỹ này với tâm trạng một người di cư, tinh thần tôi xa cách ngan lân cái tâm trạng một người du khách trước đây. Tôi đã từng viếng nước Mỹ nhiều lần, và có lần đã ở trên 6 tháng, và lúc bấy giờ tôi chàng nao núng bao nhiêu khi chung dung hay khi phải nhận xét cái lối sống của họ, nhất là cái lối sống của những nhóm di cư. Tôi có viếng một thi trấn nhỏ ở Ohio, gần Ames, toàn người gốc Balan. Thi trấn nhỏ, chung mười ngàn người, họ xây cát nhưng thủ viến, bảo tân viến, nhưng nhà tôn có dê lâm thang cảnh du lịch, vừa lâm một nòi dê ho hòi họp, dê bòt nhò quê hương yêu dấu của họ. Tôi cũng đã sinh sống và gần gũi với gia đình người Trung Hoa ở vùng San Francisco. Nhiều lần tôi đứng nhìn và tìm hiểu tâm trạng của những người Trung hoa già nua, bệnh hoạn và cô đơn, họp nhau mỗi buổi trưa ở vườn hoa trước khách sạn Holiday Inn ở phố Tau để đánh cờ, để đọc báo hay để trò chuyện. Tôi đã nhìn họ năm 68, rồi năm 70, rồi năm 72 với đôi mắt nhân xét. Tôi đã nhìn họ lại trong năm 75 với nhiều ý nghĩ thực tế hơn, sâu đậm hơn, và tôi buồn bã vô chung và tôi tự nghĩ:

"Đây, rồi đây chúng ta đều sẽ nhu vây cá, mà chưa chắc đã được nhu vây nữa cả.

Nhắc lại một Mắc Cửu với Hà tiên và người Trung Hoa ở San Francisco, tôi cũng phải mường tượng ra một phố Hué, một phố Saigon hay một phố Dalat đâu đây rồi sẽ mọc ra cho tâm hồn nhiều người được thêm ám ảnh, nỗi nhớ nhưng quê hương được với đi phản nào và tinh thần gắn bó đồng hướng thêm thật chặt, và tôi nhớ đến những câu thơ Tân Đà:

"Dù cho sông canh đà mon,
Còn non con nuốc, hãy con thé xưa.
Non cao đã biết hay chưa?
Nuốc đi ra bể, lai mùa về nguồn.
Nuốc non hồi ngô con luon,
Bão cho non chờ có buôn mà chi."

Tân Đà hy vọng, Tân Đà ru ngủ, hay Tân Đà tì tê, tôi vẫn thích những giọng thỏ này, và tôi vẫn đọc nó, vẫn ngâm nó nhưng lúc buồn nản với thế sự, với giọng đời trôi bat, như một chiếc thuyền không buồm, không lái, đang trôi giật lênh đênh.

Tôi cũng biết cái triết lý "biết minh" là cái tuyệt lý, nhưng cái triết lý đó cũng phải đi đôi với cái lý "an với minh" (paix avec soi même) là cái lý cao siêu vô chung, vì nó khó có thể áp dụng cho một ai cõn hoài vọng, đang cõn muôn đấu tranh, trên lãnh vực nào cũng vậy. Nếu tôi được ngoại thất tuân, có lẽ tôi thấy cái lý biết minh nó nhẹ nhàng, nó dịu dàng và nó dễ thở hơn biết mấy, và tôi có thể ngâm những câu thơ như là :

Ngay xưa có ga Tú Quan,

Lên non, tim đồng, hoa vàng, ngủ say.

Hai câu thơ thát mò mông, thát khi dòi và thát tuyêt đep, mà văn tho Việt Nam chúng ta có nhiêu lâm. Nhưng nhà xã hội học của thế kỷ 19, khi văn minh vật chất bắt đầu lan rộng và phát triển, cho rằng vì triết lý Không Mạnh thu cùu và yêm thế đã lâm cho con người yêu duối, không đủ nhuê khí để đấu tranh. Nay, trai qua gần 200 năm kỵ nghệ, con người lai thay tiếc nuối cái thanh thỏi, cái khoan khoai của con người của thế kỷ xa xưa mà dòi sông không bị kinh tế ràng buộc và bao vây như bây giờ. Con người Mỹ của cuối thế kỷ 20 này, khao khát được có thời giờ để ăn miêng ăn ngon, được rảnh rỗi để ngồi câu cá, được có dịp để đoàn tụ với con cái, với cha mẹ vv. Nhưng người già không bị ruồng bỏ, xưa duối đến những nhà dưỡng lão, trẻ em không bị bỏ vào những viện dưỡng nhi, 12, 14 tiếng đồng hồ mỗi ngày vì cha mẹ không có thời giờ san sóc chúng.

Cho nên du sông trong một cái xã hội cũ kỹ văn minh, phần lớn chúng ta đều thấy không sung sướng chút nào và vẫn nhỏ đến cái thua naô, ngoài xi lô rung rải chạy duối bóng mặt của hai hàng cây sao cỏ thụ ở đường Duy Tân, Saigon, hay là duối hai hàng phường do ng López trói con đường nhựa nhỏ bé từ Thủ Đức đến Phu Văn Lâu, ở Huế, những buổi ăn phở lúc gần giờ giải nghiêm ở trước viện Pasteur, Saigon, hay là những buổi cờm trưa đậm đặc với cá kho tộ, và đưa bông súng tại bài sau ở Vũng Tàu.

và tôi xin kết thúc bài này với mấy câu văn của học giả Thủ Đằng Chi tiên sinh :

" Người đời ai cũng có hy vọng. Kẽ lâm ruồng mong cho đến ngày gặt lúa, kẽ đi đường mong cho đến chốn nghỉ chân. Hy vọng càng cao ....."^{@@}

Và nghĩ đến quê hương mến yêu nghĩa rằng chúng ta vẫn khao khát sẽ trở lại một ngày nào đó, không xa mấy lâm đao.

SỬ TÍCH BÁNH DÂY BÁNH CHÙNG

69

Vua Hùng-vương thứ 6 có 18 hoàng-tử. Để chọn một người kế-vị, ngài truyền lệnh cho các con tìm kiếm và sửa soạn, mọi người, hết mòn ăn Jiang lầu, ai Jiang lầu ăn đặc biệt ngọt nhất sẽ được chọn để kế-vị lên ngôi vua.

Hoàng-tử số 17 đi khắp nơi để tìm kiếm nhưng món sủn-hào-hai-vi hiếm có và quý giá nhất đưa về sửa nấu.

Hoàng-tử thứ 18, mồ-coi mẹ từ nhỏ, nên sự giao-duc trong gia-dinh không được đầy đủ, chàng rất lo lắng và không biết làm gì để có thể ăn ngon dàng lên Vương-phụ. Thị, một đêm, chàng mồ thay một vị Thần hiện lên phán rằng: " Con hãy bình tâm và nghe theo lời ta; gạo là ngọc thực, món ăn chính của loại người, nay ta chỉ cho con cách làm 2 thứ bánh bằng gạo để dâng lên nhà Vua. Để làm chiếc bánh thứ nhất, con sửa soạn gạo nếp, đậu xanh, thịt heo và gia-vi, lấy lá chuối và chè tre làm lát buộc, tất cả những thứ này tượng trưng cho sự tốt lành và màu mè của ĐẤT. Rồi con trại 1 lớp gạo trên lá chuối, để đậu xanh và thịt heo làm nhân ở giữa, phủ một lớp gạo lên trên, rồi gói bằng lá chuối hình vuông cột lại bằng sợi lát, đem nấu chín, thi bánh này gọi là bánh chưng. Để làm chiếc bánh thứ hai, con lấy gạo nếp đem đồ xôi, rồi nặn thành hình tròn, bánh này gọi là bánh dây, tượng trưng cho bầu trời bao la trong treo dây sinh-khi cho muôn loài."

Thúc tính dây, Hoàng-tử thứ 18 làm theo lời giày của vị Thần, và sửa soạn được một tám bánh chưng và một tám bánh dây dội ngày dâng lên Vua cha.

Đến ngày hẹn, các Hoàng-tử đều té-tưu, mọi người cung kính dâng lên Vua cha món ăn của mình tự làm lấy.

Sau khi mém 17 món sủn-hào-hai-vi quý giá, nhà Vua chưa thấy món nào vừa miệng và đặc-bié特 cả. Khi nhà Vua thường thức đến món bánh chưng và bánh dây mới thấy mùi vị đặc-bié特 ngọt. Ngài tóm tắc khen và Hoàng-tử thứ 18 bèn tâu về ý nghĩa TROI. ĐẤT của 2 thứ bánh. Nhà vua lấy làm hoan-hỉ và tin tưởng hoàng-tử thứ 18 sẽ du tài đức

Ý nghĩa và cách làm 2 thứ bánh này được truyền tung trong khắp dân gian và từ đó về sau, hai thứ bánh này được mọi người làm trong các ngày hối đặc-bié特 là ngày Tết Nguyên-Dan mỗi năm. Ngày nay trong hoàn-cảnh ly-huống, chúng ta đã trai 5 cái Tết ở xí Cố Hué này, mà vẫn thường thức bánh chưng, bánh dây, giò lu, chả quế, nhưng món ăn quốc hồn quốc túy của ngày Nguyên-Dan có-truyền Việt-Nam.

N. M. H.

Nhạc: Nguyễn Văn Thương Lời: Kim Minh
1943

CHẠM S.

I. — Chiều chưa đi màn đêm rơi xuống
II. — Đời như vô tình ta ngao ngán

Đầu dây buông lồng lờ tiếng chuông.
Non nước thê thảm mang cảnh tang

Đôi cánh chim băng khung rã
Thần lâng du cõ liêu chán

rời
chướng

Cùng mây xám về ngang lung trời
Về đâu giữa trời đông đêm trường?

Thời gian như ngừng trong tē tái
Sâu lén khơi hồn quê lai láng

Cây trút lá cuốn theo chiều
Ta van gió nhản mưa ngừng

may
than

Mưa giăng mặc Nhé nhung, Tiêu diệu
Cho ta láng tiếng vang muôn lòng

rall.

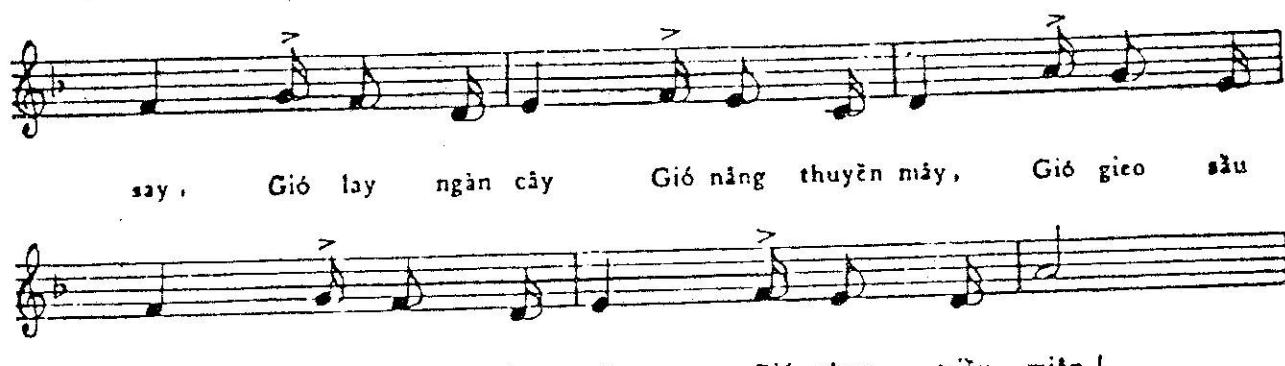
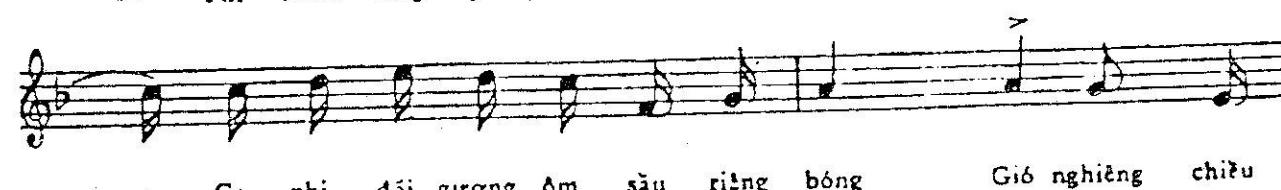
A T.P.

Sương thướt tha bay, ôi! diu hiu! D.K. — BÉM — BÔNG
Rên rỉ qua không gian Buồn Mong.

Xa trông cõ hương buồn lòng chinh phu

BÉM BÔNG

TINH HOA MIỀN NAM nhà xuất bản nhạc đầu tiên của Việt Nam được cả tên trong lục đỉn chỉ nam các nhà xuất bản âm nhạc quốc tế World wide music trade directory (Catalogue Mondiale Professionel) gồm 3 thu tieng ấn hành tại Thụy Điển do Sven G. Winquist P. O. Box 226 Stockholm I Sweden